

**Érkezési kiadó-
hivatal és nyomda**
Cluj-Kolozsvár, St. Baron
L. Pop (Brassai-utca) 10
Telefon:
Szerk. és kiadóhivatal
977, 228 és 1047
Es. N. Sz. — — — 228

**Egy szám ára pályaudva-
ra és vidéken is lej
Bukarestben — —**

UJ KELET

ZSIDO · POLITIKAI · NAPILAP

ELŐFIZETESI ÁRAK
Romániában

Egész évre — — 1050
Félévre — — — 550
Negyedévre — — — 290
Egy hónapra — — — 100
Az előfizetési ára „Föld”
című folyóirattal együtt
hav-ként 10 lejjelel drágább
Csehszlovákiában
Egy hónapra — ck 40—
Egyszám ára — ck 2—

1926 április 10 3181

DI. Ramasetter
I. Disztér 2. II. 8.

Cluj-Kolozsvár * IX. évfolyam * 77 szám

5686. Niszán 26

Mussolinien

Ha a tenger hullámai olyan ostobák volnának, mint az emberi tömegek, akkor most bitorfálylakba öltözködnének, hogy méltó ünneplésben részesítsék korunk cészáját, a római prokonzulok méltó utódját: Mussolini urat. A tengernek azonban semmi érzéke nincs a tömegek örületéhez, a tengerek a maguk bösz viharait a természet parancsára rendezik csak meg, minden politikai célzatosság nélkül. Még azt is minden politikai célzatosság nélkül követné el Neptun, a tengerek istere, ha a Mussolinin vitő csatahajót a hullámok mélyébe süllyesztené le.

Igy tehát Mussolini csak a fascista tömegek elvárásával tétézheti azt a dicsőségét, hogy ama örült angol asszony golyója célt tévesztett. A nem került merénylet minden józan gondolkodásunk mellett is azt a hitünket erősíti, hogy akit az istenek szeretnek, az ellen hiába minden emberi erőfeszítés. Ha a végzet úgy akarja, akkor még a mázoló eset is elűl és kezelőjéből diktátor lesz. Diktátor és ugynevezett egyéniség, akit talán nem is képességei tesznek azzá, hanem az eleven ösztön, amellyel meg tudja ragadni a tömegek lelke mélyén szunnyadó tévelygéseket és barbár tradíciókat. Róma népének a cirkuszi játék és a diadalmenet ünnepeinek szeretete a legmélyebb tradíciója — és Mussolini határozottan kiváló érzéssel tudott tápot adni ezen tradíciók újrakeltésének.

A Duce — úgy látszik — hitünöen ismeri népét, tudja, hogy a valóságot görögtüzzel is lehet pótolni és azt az imperialista ábrándot, mely a multban ingyen gabonához jutatta Róma népét, ma már látszattal is lehet helyettesíteni. Fellobogóztott flottán, üdvözlő ágyulövések közepette, a flotta legbűszkébb hajójának tetejére kell csak szállari — és Róma népe elhiszi, hogy a flotta hódító körútra indul új földrészeket csatolni a szép Itáliához. A könnyűen gyuló déli képzelet annál gyorsabban és annál hevesebben növekszik fantasztikumma, minél hevesebb reális alapja van. A titokzatos sors kegye, amely annyi ajándékkal halmozta el Mussolinin, mindenesetre megérdemli, hogy ez a modern césár diadalmenetet rendezzen tiszteletére.

A sorsot nem hiába mondják vaknak: ezuttal sem látja, hogy kit választott ki kegyencéül. Am ha vak is a sors, nem lehet megtagadni tőle azt a gondolatot, hogy van érzéke a korszellem iránt. Mussolininál senki sem érzi jobban korát, ezt a bizonytalan, vergődő, széthulló korszakot, melynek méhében a jövőnd véres vajudása vonaglik. Hiába minden gyűlölet, hiába minden ellenmondás: tagadásunk kétségbeesett „nem”-jei között Mussolini az egyetlen pozitív igen. Az élniakarás, a mindenáron való élniakarás igénye, melynek ma még egyetlen szempontja van: az erőszak. De az erőszakhoz nem elegendő az erőszak egyéni akarata, ehhez olyan tömegek is kellenek, amelyek szeretik az erőszakot. És Itália népe ma hisztérikus vonaglással tombol az erőszak izgalmában.

Ennek a hisztérikus hangzavarnak ma Mussolini a legfejlettebb dirigense, akitől nem lehet eltagadni bizonyos őszinteséget. Ez az őszintesége az, mely egyéniséggé emeli őt, szemben az európai politika többi diktatórikus hajlamu korifeusaival, akik szivből irigylik a hajdani mázolólegényt, de nincs elég merszük a leutánzására.

Mussolini megérezte, hogy a tömegek boldogságakarását nem mindig a realitások elégitik ki.

A perverzió mindig más utakon keresi a kielégülést, mint a rendez idegzet. Mussolini

ennek a tömeg-perverziónak hőse, aki a tömeg boldogság akarásából megépítette a maga egyéni boldogságát. És ezt nem szabad irigyelni tőle, mert az a hely, ahol áll: méltó hozzá. A boldogtalanság, az uttalanság koronázatlan fejede

delme a Duce, aki most a tengerre evez ki hogy a haboknak, a végtelen mélységek takarójának tegyen vallomást a legmélyebb mélység: a népek szívének és boldogtalanságának nagyszerűségéről...

Megalakult az új jugoszláv kormány

(Belgrád, április 9. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az új jugoszláv kormány Uzonovics, volt közmunkaügyi miniszter vezetésével megalakult. A kabinet tagjai Pasics miniszterelnök és Stojadinovics pénzügyminiszter kivételével mindannyian a régiiek. A pénzügyminisztériumot, melyet ideiglenesen Uzonovics fog vezetni, később Perics Nimkó veszi át. A közmunkaügyi tárcánál Uzonovicsot Vuicsics radikális képviselő helyettesíti. A szerb horvát megegyezés politikája, minthogy Radics továbbra is tagja marad a kormánynak, teljes érvényben fenmarad. Az új minisztérium már le is tette az esküt a király kezébe. Hir szerint Uzonovicsnak sikerült a Pasics miniszterelnökségéhez egy ideig mereven ragaszkodó radikális párt támogatását megnyerni. Az új kormány helyzetét belgrádi politikai körökben azonban mindamelllett nem látják nagyon szilárdnak.

Franciaország imperialista célokat sejt Mussolini afrikai utjában

Az olasz miniszterelnök állítólag új gyarmatokat akar szerezni. Készenlétben áll az olasz hadiflotta. Egy amerikai asztrológus megjövendölte a merényletet

(Róma, április 9. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az olasz lapok részletes tudósítást közölnek a Mussolini ellen elkövetett merénylet ügyében lefolytatott nyomozásról. A merénylet nő lakásán ismételtlen házkutatást tartottak, ahol Mussolini több fényképet találtak meg. Felfedeztek továbbá egy részletes munka-programot is, amely bámulatos pontossággal írja le az olasz miniszterelnök rendszer napi tevékenységének minden óráját. Ebből a nyomozó hatóságok arra következtetnek, hogy a merénylet nő tettét előre megfontolt szándékkal követte el. Az új olasz büntető törvény szerint a merénylet büntetése 15 évi fegyház. Gibson asszony nemrég az utcán megtámadott egy hisleányt és meg akarta fojtani. Akkor letartóztatták, de a rendőrség ezzel a feltétellel, hogy újból kolostorba vonul, szabadlábra helyezte. A római sajtó egyébként ma már sokkal mérsékeltbb hangon ír a merényletről. Nem írják már azt, hogy a fascizmus külföldi ellenségei bérelték fel a merénylet tetteinek elkövetésére.

Averescu üdvözlőlávirata

Az összes sajtótudósítók közös táviratban szerencsekívánataikat küldték Mussolininak, aki hajóra szállott. Averescu tábornok román miniszterelnök táviratot intézett Mussolininhez, felháborodásának adva kifejezést a merénylet fölött és szerencsekívánatainak annak meghiusultán. Gyors gyógyulást kíván Mussolininak és azt, hogy energiáját újból Olaszország boldogítására használhassa fel. Tegnap este Rómában újabb lázongás tört ki. A felizgatott tömeg feldulta Modigliano szocialista képviselő és Kiafrini hírlapíró, valamint Terda asszony lakását. Az utóbbi a berlini „Vorwärts” római tudósítója volt. Mára azonban a város nagyjában visszanyerte nyugalalmát. Az orosz-angol nagykövetség palotáját katonaság őrzi, hogy elejét vegyék mindenemü támadásnak.

Megjósolták a merényletet

A római „Tribuna” közli, Brooks amerikai asztrológus a mult hetekben megjósolta, hogy merényletet fognak elkövetni Mussolini ellen. A jóslás megjelent az asztrológiai újságban is. Az amerikai professzor megírta, hogy Mussolini születési csillaga, amely pillanatnyilag a skorpio jegyében állott, Mars planétával konjunkcióban van és komoly veszedelmet mutat Mussolinire. A komoly veszedelem: a merénylet tényleg bekövetkezett.

Mussolini afrikai utja

Mussolini tegnap a repülőtéren jelent meg, részt akart venni az északi sarkra induló léghajó elindulásánál. A léghajó azonban a nagy szél és a kedvezőtlen időjárás miatt kénytelen volt elindulását elhalasztani. Mussolini innen egyenesen Fiumicioba, a Tiberis torkolatához utazott, ahol egy hadihajót várt, amellyel Tripoliszba szándékozik utazni.

A külföldi sajtó tegnap Grandi külügyi államtitkárt fogadta. Kijelenti a miniszterelnök: hogy a külföld félreérti tripoliszi utját, vagy szándékosan magyarázzák félre. Véletlen, hogy az elutazás időrendje egybeesik a tengerészeti gyakorlatokkal. Tévesen értelmezik külföldön, hogy a fascista párt vidéki titkárai megjelentek a hadihajók fedélzetén, ennek semmiféle harcias jellege nincs. A fascizmus legmeghittebb embere sem tudja, hogy mi a hadihajó célja. Mussolini csak meg akarta mutatni a külföldnek, hogy lássák, milyen védelemre számíthat Olaszország. Mesének jelentette ki azt a híresztelést, hogy Olaszországnak Kisázsiaiban állítólagos terjeszkedési tervei volnának. A Nép-szövetség ülésein Olaszország lojális szándékkal jelent meg és azokon ezentul is résztvesz, mert a világbske szempontjából fontosnak tartja. Elismeri Locarno jelentőségét is és tőle nagy eredményeket vár.

A párisi sajtó Mussolini gyarmati elutazása előtti beszédét barátságatlanul kommentálja. Különösen a külföld címére intézett szavak adnak alkalmat aggodalomra, — írják a francia lapok — minthogy a fascizmus belpolitikai téren megingathatatlanul megerősödött, immár mohón hozzá akar látni az olasz gyarmatterület kiterjesztéséhez. Ezen törekvések veszedelmet rejtenek a világbskére. Franciaország mindazonáltal a közös háboru emlékére való tekintettel, nem kíván minden szót arany-mérlegre tenni.

— A patriarchának nem volt szerepe a kormányválság megoldásában. Bukarestből jelentik: A „Cuvantul” közli Miron Christea patriarcha cáfolatát azokra a hírekre vonatkozólag, hogy ő interveniált volna a királynál a kormányválság megoldása ügyében. A patriarcha kijelenti, hogy nem látta a királyt és nem beszélt vele a konstancai püspök beiktatása óta és akkor sem volt szó a kormányváltásról.

Amerikai napló

Kultura, művészet a yenkik országában

(Newyork, március 30.) Minél több időt töltök Newyorkban, annál jobban feltűnik, hogy milyen képtelen, minden reális alapot nélkülöző közfelfogás uralkodik odabaza Amerikáról. Mennyire tévednek azok az európai hipperkulturátlan, hipper-differenciált emberek — és azok a felületes „mindent tudó” félműveltek, kik egy közlegyintés-sel intézik el Amerikát, kiktől állandóan halljuk azt a stereotíp véleményt: „Amerika lelőknélküli, zakatoló gépbirodalom, hol nincs kultura, csak civilizáció”.

Kulturát csak hosszú évszázadok tudnak hitermelni. Hogyan lehet tehát az európai népek kulturájának mértékegységét használni Amerikával szemben. Azok az európai népek, melyeknek kulturája ma az egész világot átfogja, életük delén — némelyek szerint életük alkonyán vannak, — míg Amerika népi életének alig másfélévszázados gyermekcipőjében csoszog még. És ha ebből a szemézből ítéljük meg Amerikát — pedig csak ez lehet a helyes és jogosult — akkor azt kell látnunk, hogy Amerika népi életének első századában nagyszerű termelt.

Európában — néha néha ok nélkül, sokat szidják a yenneket, kinek mindene a business (üzlet). Ez igaz is — de az is igaz, hogy senki sem áldoz oly bőkezűen és nagylelkűen jóléti és kulturális célokra, mint a yennek.

Ha az általános amerikai kultura nem is áll még nyugateurópai nivón, kulturintézményeik kétségelentül — világreklációban is a legjobbak közé tartoznak. Így mindenekelett a „Metropolitan-opera house”.

A Broadway és a 39 ik utca sarkán a végtelenbe nyúló felhőkarcolók között egy igénytelen kinézésű bérkaszárnóra emlékeztető ház húzódik meg. Ez Newyork világhírű operája. A kolozsvári román színház architektorikus szempontból nézve, aránytalanul szebb. A frontján öles plakátok hirdetik a heti műsort: Lohengrin (ia german), Aida (in Italian), Thais (in French). Minden operát azon a nyelven énekelnek, melyen íródott. Ma estére a Samson és Deliliát hirdetik.

Sorba állok a pénztár előtt és egy erkélyjegyet vásárolok 3-50 dollárért. A hall-ban csupa szmo kingos-frakkos ur — a feljáratnál Caruso gyönyörű bronz-szobra. A lépcsőkön vastag piros szőnyeg, de a falakon semmi dísz, semmi művészi. A hatalmas nézőtérnek egyetlen dísz a híres „négy százados patkó”, — a newyorki „felsőbb négy százados” pazar páholy-sora. — Pontban 8 kor felcsendül az ouverture. A hatalmas terem akusztikája elstrangu az orchester legfinomabb hangjait is élvezni lehet. Ilyen nyitányt valóban csak a Metropolitanban lehet hallani. Izgatott kíváncsisággal várom az előadást. De mi-helyt a függöny felgördül, olyan csalódásfélét érezek. Ezután a csodás nyitány után azt vártam, hogy minden, mit látni és hallani fogok, csodás lesz. Bizony a dekoráció egyszerű, odahaza szebb volt. Az első-tömegjelenet Kolozsvárt hatásosabban volt megrendezve. De a szolisták elsőrangúak. Jeanne Sordon Deliliája, Martin Ohman Samsonja gyönyörű volt.

Itt hallottam először Jeritza Mária-t, a kedvenc szerepében — Cavaradosit Ralph Errolle, Scarpia-t Antonio Scotti játszotta. Különösen a második felvonás oly leirhatatlanul hatalmas volt, hogy napokig a hatása alatt állottam. A Metropolitan csillagjai közül még hallottam: Florence Easton és Jua Bourskapja-t, a „Madame Butterfly”-ban, Gigli-t, ki állítólag ma a világ legjobb tenoristája, a Bohémekben, Chalyapint a Faustban. Egy koncerten alkalom volt hallani Jeritza legveszedelmesebb riválisát: Emelita Galli Curci-t. Ez az érdekes csodás hangot még soha nem hallottam.

New-York második operája a Manhattan-opera-house, megkísérelte Aida előadását szabad színpadon. A „Yenkee Stadiuno” — egy 50 60 ezer ülőhelyes amphiateatrum — közepén volt a szabadszínpad felállítva. Itt a szabad ég alatt, ezerféle színpadi technika felhasználásával lejátszották a darabot. Az egész csak kuriozitása miatt volt érdekes, mert a sok autó, villamos, magasvasut zakatolásától nem sokat lehetett hallani.

New York színházi élete meglehetősen gyenge. Még mindig a mozik dominálnak. A legjobb drámai színházak a Guille- és a Sality-theatre. Itt állandóan műsoron vannak a Shaw-darabok és más, többnyire angol közismert írók darabjai. Nagyon érdekes és jellemző, hogy Capek R. U. R-jét hosszú

heteken át megszakítás nélkül adták! A legjobb színházak köré számítják a Jiddish Art-Theatert és a Schildkraut Theatert. A zsidó színház Morris Schwartz vezetése mellett, valóban a legjobb értelemben vett igazi művészetet nyújtja. A „King Saul” (Saul király) premierjén ott voltak New York legjobb lapjainak kritikusai, ki aztán napokon keresztül foglalkoztak a darabbal. Morris Schwartz művészi gárdája bármely nyugati metropolisban is megállaná helyét. A másik nemkevesebb értékes jiddisch színház a világhírű Schildkraut testvérek vezetése alatt áll. Heteken keresztül, elővételben kelt el minden jegy a „Bronx express”-hez. A darabot Assip Dymov, a színház egyik igazgatója írta, a főszerepet Rudolph Schildkraut játszotta. A darab megrázó színekkel mutatja be a zsidó tömegek tragikus sorsát, kik pogromok, üldözöttségek elől ide menekülnek. Itt meggönyvednek, anélkül, hogy valant szerzenének és amellett lelkiileg, szellemileg tönkremennek, elvesztik zsidóságukat.

Az operán és komoly drámai színházakon kívül még van Newyorkban egy egész csomó operette, meg revüszínház, hol egészen fantasztikus pazar kiállításban adnak elő mindenféle látványos darabot. A revüszínházak közül a legnagyobb a „Hippodrome”, melynek 5200 ülőhelye van. Itt lépett fel annak idején a híres Breibard a zsidó nép modern Samsonja, legendás hőse. Érdekes, hogy valahányszor fellépett, megkívánta, hogy a színpad kék-fehérrel legyen dekorálva és a zenekarnak zsidó darabokat kellett játszania.

A Metropolitan operánál nem kevésbé híres a Metropolitan-muzeum. Azt mondják, hogy a British muzeum és a Louvre után ez a világ legnagyobb és legértékesebb muzeuma. A hatalmas, monumentális épület a V ik avemenen és a 80—82 ik utcák között van. Az óriási hall-t 8 hatalmas gobelin díszíti, mely Judith és Holofernesz történetét ábrázolja. A földszinten a szobrászat legkiválóbb re-

Jouvenel szíriai kormányzó csodálkozásait fejezte ki

a palesztinai zsidó munka fölött

Zsidók a palesztinai és transzjordániai fegyveres alakulatokban

(Jeruzsálem, április 9. Az Uj Kelet tudósítójától.) Jouvenel szíriai kormányzó Beirutba való visszautazása előtt a következőket mondotta egy újságírónak palesztinai útja céljáról és az elért eredményekről.

— Azért jöttem Palesztinába, hogy a két mandatárius ország, Palesztina és Szíria kormányzóságai együttműködésének módszereit megállapítsam és hogy leszögezzük a két ország eseményeiről kicserélendő informálási rendszert. A Palesztina és Szíria közötti határok tekintetében új kérdések nem kerültek szóba, csak megvitatták Palesztina és Transzjordánia északi és keleti határaitra vonatkozó és már elintéztett rendelkezéseket. Katonai természetű kérdések nem kerültek megvitatás alá, épugy nem tárgyaltak a druz fölkeléssel kapcsolatos kölcsönös rendszabályokról.

— Minthogy legközelebb megkezdődnek a Haifa-Beirut vasutvonal építkezései — folytatta de Jouvenel — a Szíria és Palesztina közötti forgalom lényeges könnyítéseket fog hozni. A vállalkozásba francia, angol és egyiptomi tőkét fognak investálni.

De Jouvenel végül csodálkozásait fejezte ki a cionisták palesztinai újjáépítő munkája fölött. Franciaország — jelentette ki a szíriai főbiztos — a cionizmussal szemben mindig rokonszenves álláspontot foglalt el.

Zsidók a palesztinai haderőben

Londonban a napokban jelent meg a brit gyarmatügyi hivatal jelentése a palesztinai véderő átszervezéséről szóló jelentés, amely a következőkben körvonalazza az új rendszert:

Tekintettel az utóbbi öt év alatt Palesztinában és Transzjordániában történt változásokra, a palesztinai kormányzó előterjesztésére elhatároztuk, hogy e területeken a katonai és rendőri karhatalmat az eddigig gazdaságosabb alapon reorganizáljuk. Elfogadtuk az elvet, amely szerint a rendőri és katonai karhatalmat el kell egymástól különíteni. A palesztinai és transzjordániai kormányok alá tartoznak: a) a palesztinai rendőrség; b) a palesztinai csend-

mekműveit találjuk: a görög-római kortól M. Angelon át egészen Rhodinig. A muzeumnak egyik legnagyobb értéke a 14 egyiptomi terem. Ilyen gazdag egyiptomi gyűjteménye még csak a londoni British Muzeumnak van.

Az első emeleten a képtárt találjuk. Csodás Rubens, Van Dick, E. Greev képek — egy másik teremben csupa Corot, Delacroix, Renoir. A Metropolitan muzeumnak van a világon egyik legnagyobb Rembrandt-gyűjteménye, mely 20 ezernél-szebb eredeti festményből áll. Külön termetek foglalnak el az exotikus kínai és japán gyűjtemények. Oly hatalmas és oly csodaszép ez a muzeum, hogy hetekig kell ide járni, míg egy kis áttekintést nyerhet az ember. Kétségtelen, hogy a Louvre szebb és hullób ennél, de ha meggondoljuk, hogy a Metropolitan muzeumnak az alapköveit 1851-ben rakták le, akkor mégis csak el kell ismerjünk, hogy a yankee nemcsak bussines re, de művészetre is tud áldozni.

Newyork másik nagyszerű kulturintézménye, a Public Library (nyilvános könyvtár) szintén a V. ik Avenue és a 40-ik utca között van. Az épület architektorikus szépségei a hatalmas felhőkarcolók közepette, sajnos, nem jutnak érvényre. Belül a falak csupa márványból vannak. Az épület 9 millió dollárba került. A könyvtárat 1911-ben nyitották meg, ma már 1,600.000 kötet képezi tulajdonát. A fővárosotermen kívül van egy külön szlav és zsidó szekciója is.

Newyork művészi látványosságai közül még meg kell említeni a Statue of Liberty-t (Szabadság-szobrot), melyet a francia nemzet ajándékozott Amerikának. Egy hatalmas női alak, fátyálval a kezében. A szobor oly nagy, hogy belsejében liften és csigalépcsőn fel lehet menni a homlokáig.

A Central Park közepén elhelyezett 70 láb magas egyiptomi obelisz van, melyhez hasonlót csak Párisban a Plas de Concorde-on lehet látni. Ezek azonban csak a legáltalánosabban ismert művészi értékei Newyorknak, de eléggé mutatják ezek is, hogy ez amerikaiakban megvan a szeretet és érdeklődés a kultura iránt — és tudnak érte áldozni.

Kun Adalbert

őrség két szekciója: a progresszíven csökkenő brit és a progresszíven növekvő palesztinai szekció; c) a transzjordániai arab légio.

Az újjászervezési tervek értelmében a palesztinai csendőrség mindkét szekcióját felosztják, de a brit tagozat öt tisztjét és 200 legényét és a palesztinai tagozat két tisztjét és 250 legényét átveszi a palesztinai megnagyobbodott rendőrség a maga állományába. A transzjordániai arab légioát felosztják és itt is rendőri karhatalmat rendeznek be. A felosztandó légio alkalmas tagjait a rendőrség átveszi. A palesztinai csendőrségi szekció többi tagja egy olyan katonai hatalom magját fogja képezni, amelynek neve transzjordániai határvédelem és főleg arra szolgál, hogy a transzjordániai védelmet lássa el.

A jelentés végül ezeket mondja:

Helytelen az a jelentés, mintha zsidókat ki akarnának zárni a fegyveres határvédelem szolgálatából. Bizonyos számú csendőr, akik a palesztinai csendőrségnél szolgálatot teljesítenek, már föl is vétettek az új fegyveres alakulatba.

Minthogy a határvédelem a transzjordániai szolgálatra van kizemelve, valószínű, hogy a zsidók száma nem lesz nagy. A palesztinai csendőrség zsidó katonai személyeit a palesztinai rendőrséghez fogják beosztani.

A palesztinai véderő egyébként a most megjelent angol évi költségvetésben 342 600 font sterlinggel szerepel.

— Sürgősen befejezik a marokkói háborút. Párisból jelentik: Briand tegnap megbeszélést folytatott Quinones de Leon spanyol követtel és a katonai szakértőkkel Abd el Krim békeajánlata ügyében. Általános vélemény szerint a marokkói háború sürgősen befejeződik.

— Elhalasztották a román-lengyel katonai szerződés aláírását. Bukarestből jelentik: Április 15 én kellett volna aláírni a román-lengyel katonai szövetséget Jasiban. Mjabb jelentések szerint az aláírást május 7-ére halasztották és nem Jasiban, hanem Galatzban fog megtörténni.

bi
Bizalm

(Cluj)
dósitóját
„Patria”
helyiség
bizottság
Általáno
ság ülés
minden
az a hir
lakoztak
Sándor,
dr. Vlad
Romulus
Popa M
Aurel. M
megjelen
tíztagu k
zficiók r
fezes tör
Mani
percekig
majd az
ország r
nek, a
dett. Az
a tanács
val folyt

Mani
gadta a
nyilatkoz

— A
összes tag
volt képv
és Victor
lakoztak,
boráltak.
híreknek,
zet, hogy
hogy tagj
része ped
A dél
terjesztet
előterjeszt
elrökösg
hogy a ne
latot a pa
igenlő vol
tett fuzió
másik alk

Lascu
voltak az
sült ellen
lasztások
blokkban
erre a köv
óhajunk a
kormányt.
ettől az ó
ebből az é
kivánt, ter
óket is.

— Ghi
mennyiben
lapokban
kormányv
hoz, amely
kéri tőle é
további te
fenn mag
Maniu erre
a feltételek
ben tudom
elnökség v
nem kapot
let Goldish
előtt Mani
olyan tárg
fegyelemsé

Eddig
Más for
vetkezőket
Maniu
hogy a kor

Lezajlott a nemzeti párt százasbizottságának kolozsvári kongresszusa

Bizalmat szavaztak Maniu Gyulának. A paraszpárt felhívása Erdély lakosságához. Nemzetipárti prefektust kapott Temesvár

(Cluj-Kolozsvár, április 9. Az Uj Kelet tudósítójától.) Ma délelőtt 11 órakor nyílt meg a „Patria” szerkesztőségének Deák Ferenc utcai helyiségeiben az erdélyi nemzeti párt százasbizottságának nagy érdeklődéssel várt ülése. Általános feltűnést keltett, hogy a százasbizottság ülésére közel másfélszázán érkeztek Erdély minden részéből, közöttük olyanok is, akikről az a hír járta, hogy a Goldis-frakcióhoz csatlakoztak. A megjelentek között van Vajda Sándor, Pop-Csicsó István, dr. Lázár Aurél, dr. Vlad Aurel, dr. Bredicanu Caius, dr. Boila Romulus, dr. Socol Aurel, dr. Erdélyi János, Popa Man, Dan Sever, Bocu Sever, Dobrescu Aurel. Minden megyei szervezet képviselőjében megjelent egy bizottság. Az arad megyeiek tiztagu küldöttség képviselte. A regáti organizációk részéről is megjelent egy szilisztriai piros fezes török delegátus.

Maniu Gyulát, amikor belépett a terembe, percekig tartó tapsvihar és seregsza fogadás, majd az egész gyülekezet felállt s a magyarországi románok nagyműltu forradalmi énekeinek, a „Desteaptele Ronăce” dalolásába kezdett. Az ének elhangzása után kezdetét vette a tanácskozás, amely a nyilvánosság kizárásával folyt le.

Maniu az ülés lefolyásáról

Maniu Gyula ma délután félkettőkor fogadta a sajtó képviselőit, akiknek a következő nyilatkozatot tette:

— A százasbizottság ülésén megjelentek az összes tagok, számszerint 113-an, kivéve azon 4 volt képviselőt, Goldist, Lupast, Lepadatut és Victor Moldoveanut, akik a néppárthoz csatlakoztak, illetve az Averescu-kormányval kollaboráltak. A mai ülés nagyszerű cáfolata azon híreknek, amelyeknek forrása Goldisékhez vezet, hogy a nemzeti párt feloszlófélben van és hogy tagjainak egyrésze a paraszpárthoz, másrésze pedig a néppárthoz csatlakozik.

A délelőtti ülésen Voicu Nicescu főtitkár terjesztette elő a vezetőségi beszámolóját s az előterjesztés során több kérdést tettek fel az elnökséghez. Gh. Pop felvilágosítást kért arról, hogy a nemzeti párt tényleg tette-e fuziósi ajánlatot a paraszpártnak. Az elnökség válasza erre igenlő volt. A nemzeti párt kétszer egymásután tett fuziósi ajánlatot a paraszpártnak, sőt egy másik alkalommal nyilvános ülésen is.

Lasou Demeter kérdezte a vezetőséget, mik voltak azok az indító okok, amelyek az egyesült ellenzék arra bírta, hogy a községi választások előtt létrejött ellenzéki választási blokkban a néppártot is belevegyék. A választásra a következőkben adtuk meg: Egyedüli óhajunk az volt, hogy eltávolítsuk a liberális kormányt. Az ellenzéki blokk ebből a célból és ettől az óhajtól áthatva alakult meg. Ha tehát ebből az eltávolító munkából a néppárt is részt kívánt, természetesen, hogy szívesen fogadták be őket is.

A Goldis-ügy

Ghibu Onisifor kérte az elnökséget, mennyiben felel meg a valóságnak Goldisnak a lapokban megjelent azon nyilatkozata, hogy a kormányválság idején levelet intézett Maniuhoz, amelyben bizonyos feltételek teljesítését kéri tőle és amelyek nem teljesítése esetén a további teendőket illetőleg szabadkezet tart fenn magának. Goldis nyilatkozata szerint Maniu erre a levélre azt a választ adta, hogy a feltételeket teljesíteni fogja, ellenkező esetben tudomásul veszi Goldis megjegyzését. Az elnökség válasza erre az volt, hogy Maniu sem nem kapott, sem nem intézett semmilyen levelet Goldishoz. Ellenkezőleg, a kormányválság előtt Maniu arra figyelmeztette, hogy minden olyan tárgyalást, amit más pártokkal vezet, feyelemértésnek tekint.

Eddig tartott Maniu nyilatkozata.

Más forráshól az ülésről még sikerült a következőket megtudni:

Maniu bejelentette a megjelentek előtt, hogy a kormányválság idején Goldis kérdezte

Maniutól, hogy mi történik akkor, ha most immár hatodszor is ellenzékben marad az erdélyi nemzeti párt. Maniu erre azt válaszolta Goldisnak, hogy semmi, tovább harcolnak, úgy, mint eddig.

A jelen voltak általános tapsal fogadták ezeket a szavakat.

A besztercsi tagozat képviselőjében jelenlévő görögkeleti lelkész javaslatot terjesztett be, hogy nyilvánosan bélyegezzék meg Victor Moldoveanut volt képviselőt és Pahovant, amiért

Maniu megvédi a párt taktikáját

A nemzeti párt vezetősége azon igyekezett, hogy kormányképes párt legyen, átvehesse a kormányzással járó felelőségeket. Ezért realizálta a fuziót a Jorga párttal és megszervezte organizációját Beszarabia kivételével 62 megyében. Másrészt a párt képviselői hatalmas munkát fejtettek ki, hogy a liberális kormány visszaélését kompatálja és módosították amennyiben lehetséges volt, a liberális rezsim rossz törvényeit, így elsősorban és különösképpen a közigazgatási törvényt. Óriási harc árán sikerült bizonyos enyhítéseket elérni.

Részletesen felsorolja azokat a népgyűléseket, amelyeket a nemzetipárt rendezett Nagyszébenben, Déván, Belényesen, Alsójárán stb. a mezőgazdasági választások alkalmával és ezzel igyekszik bizonyítani azt, hogy a pártvezetőség állandó kontaktust tartott fenn a néptömegekkel. Felemlíti azokat a sikereket, amiket a párt elért a mezőgazdasági és később a községi választásoknál, valamint az időközi választásoknál.

A pártvezetőség nem elégedett meg csupán ezzel az aktivitásával, hanem látva a liberális párt páratlan merészségét, igyekezett szövetségeket szerezni, hogy eltávolíthassa a liberálisokat, ha csak egy órával is hamarabb az ország éléről. Ezért kollaborációs egyezményt kötött a paraszpárttal, miután a párttal való fuziósi kísérletek hiábavalóknak bizonyultak.

Szövetkezés a paraszpárttal

A pártvezetőség a paraszpárttal kollaborációs egyezményt kötött a paraszpártra nézve legkedvezőtlenebb időpontban akkor, amikor a paraszpárt beszarabiai nagy vezetőjéről, Pan Halippat az ismeretes inzultus érte, és amikor a paraszpárt ellen a legerőteljesebb harc indult meg. A nemzeti párt úgy látta, hogy szolidaritást kell vállalnia a paraszpárttal ezekben a nehéz időkben is. Ezt az egyezményt precízírozott feltételek mellett kötötték meg és azt célozták, hogy harcolnak együtt mindaddig, amíg a liberális kormányt eltávolítják helyéről, anélkül azonban, hogy ez az egyezmény bármilyen kötelezettséget is foglalt volna magában a kormányzásra vonatkozólag, de azzal a szigorú kikötéssel, hogy bármelyik fél is jut kormányra, teljes választási szabadságot biztosít. Ez az egyezmény meghozta a maga eredményét. A mezőgazdasági, az időközi és a községi választásoknál a kormány hatalmas vereségeket szenvedett. A mezőgazdasági választások után a paraszpárt vezetősége kifejezte azon óhaját, hogy tárgyalásokat kezdjen a nemzeti párttal egy kormánykollaborációs egyezményről.

A nemzeti párt végrehajtóbizottsága azonban azon a véleményen volt, hogy a harcok elánját nem lehet csökkenteni új tárgyalásokkal, hanem ezeknek a tárgyalásoknak csak akkor van helyük, amikor a célt elérték, vagyis amikor a liberális kormány ténylegesen eltávolított. A paraszpárt fentartja azon álláspontját, hogy nem folytathatja az együttes ellenzéki harcot mindaddig, míg a kormánykollaborációs egyezményt meg nem kötik. Ez az egyezmény azonban nem jöhetett létre többszöri tárgyalási megszakítás után, csakis azon a napon, amikor be kellett terjesztenünk az uralkodóhoz a kormánylistát. Azok a tárgyalások, amiket a pártvezetőség a fuzió, illetve a kollaborációs egyezmény létrehozása érdekében lefolytatott,

Goldisék mellé állottak. Maniu kijelentette, hogy a jelentés tárgyalása során ennek nincsen helye. Az indítványok alkalmával tehetnek ilyen előterjesztést.

A főtitkári jelentés és a határozati javaslat elkészítésére bizottságot delegáltak. A bizottság a végrehajtóbizottsági tagokon kívül még a következőkből áll:

Vlad Aurel, Jacob Radu (Nagyvárad), Hategan Gyula (Kolozsvár), Debu (Brassó), Eugen Truta (Szászrégen), Brevan (Nagybánya), Chirtop (topánfalvi lelkész), dr. Borner (Árad), dr. Schöttel (Beszterce), dr. Mihail Serban (Kolozsvár), Gh. Pop volt képviselő, dr. Joan Juga (Mármarosziget), dr. Rosvan (Temesvár), Metes István és dr. Cutian (Szilágymegeye).

Ezután a párt elnökségének a jelentése következett, amely többek között a következőket tartalmazza:

egész világosan igazolják, hogy a pártvezetőség tisztában van az általános közóhajjal és nem is annyira saját pártja érdekeitől, hanem az ország érdekeitől vezetettve folytatta ezeket a nagyhorderejű tárgyalásokat.

A kormányválság órái

Ekkor az események úgy álltak, hogy a liberális kormányt feltétlenül távoznia kellett, mert nem voltak tömegek a háta mögött. A kormány élére — a jelek szerint — csak a nemzeti párt kerülhetett. Jorga, mint a párt elnöke két listát terjesztett az uralkodó elé. A listák közül az egyik tisztán nemzetipártiakból, a másik pedig a koncentrált erőkből állott. Mi jól tudtuk, hogy Bratianu abban dolgozik, hogy Averescut juttassa kormányra, de ismerte a tényleges helyzetet, a legcsekélyebb aggodalmunk sem volt ebben az irányban. Nem is történt volna meg ez a meglepetés, ha nem akadtak volna árulók, akik úgy eladták pártjuk érdekeit, amelyre nincs példa.

Ilyen körülmények között alakult meg az Averescu-kormány, amellyel szemben állást kell foglalnunk. Mindezeket előrebocsátva kérjük a központi vezetőséget, hogy

1. vegye tudomásul a beterjesztett jelentést,
2. tegye meg a szükséges intézkedéseket az általános választások alkalmából,
3. kérjük kiegészíteni a nemzeti párt erdélyi és bánáti végrehajtó bizottságát.

A határozati javaslat

Ezt az elnöki jelentést Voicu Nicescu olvasta fel, amit a párt egyhangulag elfogadott. A délutáni ülésen határozati javaslatot fogadtak el, amely hat pontból áll. Az első pontban bizalmat és elismerést szavaznak a pártvezetőségnek. A másodikban elhatározzák a legteljesebb harcot az Averescu-kormány ellen, a harmadikban felhatalmazzák a pártvezetőséget, hogy az általános választások alkalmából kollaboráljon az összes demokratikus erővel, amelyek ezt a kollaborációt őszintén óhajtják.

A határozati javaslatot egyhangulag elfogadták Lasou Demeter hozzászólása után s ezzel kezdetét vette Maniu hatalmas politikai exorzéja. Az exorzében kifejtette, hogy a nemzeti párt nem erővel akarja a hatalmat a kezébe venni, hanem kívánja, hogy a hatalom birtokosaival szemben érvényesüljön a népakarat. Az legyen az ország élén, akit a nép akar. A határozati javaslat kimondja Goldisék kizárását.

Elkobozták a „Patriá”-t

A nemzeti párt erdélyi központi orgánumát, a „Patria” napilapot tegnap este 9 órakor a „Farsa de la Palat” című vezércikkéért elkobozták. A sajtószabadság nevében, amelynek feltételül és minden körülmények között hívei vagyunk, a legélesebben tiltakozunk az ellen, hogy a politikai harcok előestéjén a sajtószabadságot bármilyen formában korlátozni lehessen. Ilyen rendszabályokra csak akkor kerülhet sor, ha valamilyen lap a fennálló erkölcsi és jogi rend ellen felkelésre uszít és izgat. A tárgyalagos és a propaganda eszközeitől elvonatkoztatott kritikának határt szabni annyit jelent, mint a sajtószabadságot korlátozni, aminek demokratikus államban helye nincs.

Az „Adeverul” a nemzeti párt kolozsvári százasbizottsági üléséről a következő tudósítást közli: „Nincsen szó egyelőre a nemzeti párt kríziséről, hanem a vezetőség válságáról. Gol-

disék kilátásai a nemzeti párt szétbomlásáról szétfoszlottak. A nemzeti párt minden egyes tagja a parasztpárttal való fuzió mellett van, mert meg vannak győződve arról, hogy a párt helyzete másképp nem menthető meg.

Pop Csicsó István nyitlevelé Goldisékhoz

(Arad, április 9. Az Uj Kelet tudósítójától.) Pop-Csicsó István volt miniszter, aki az arad-megyei politikai életnek egyik közismert egyénisége, ma nyilatkozatot adott munkatársának, amelyben kategórikusan kijelenti, hogy a nemzeti párt krízisében az aradmegyei tagozat továbbra is kitart Maniu Gyula mellett és ezt a százszázalékos ülésén is kifejezésre juttatják, Pop Csicsó István többek között az alábbiakat mondotta:

— A politikai sorsváltozás után az arad-megyei nemzeti pártiak ép úgy a végsőkig kitartanak Maniu mellett, mint ezelőtt. Szilárdan bízunk abban, hogy a képviselőválasztás a Maniu vezetése alatt álló nemzeti párt lobogóját fogja diadalra juttatni. Nem áll Goldisnak azon állítása, hogy Maniu nem lehet kormányelnök, sőt reméljük, hogy rövid idő alatt elérkezik Maniu kormányra jutásának ideje. Elítéljük Goldis eljárását, annak a Goldisnak, aki most azt állítja, hogy passzivitásból akart kilépni. Mert a nemzeti párt évek óta nem tett semmit. Erthetetlen előttem, hogy Goldis olyan eredményeket akar lebecsülni, amelyekre, mint a nemzeti párt volt alelnöke, maga is büszke lehetne. Elég, ha rámutatunk azokra az eredményekre, amelyeket a nemzeti párt a parasztpárttal karöltve ért el a mezőgazdasági és községi választásokon, ahol olyan többséget szereztünk, amely megbuktatta egyik román párt törhetetlennek látszó uralmát. A Bratianu-kormány és a liberális párt megbuktatása a mi érdemünk és ezt Goldis nem becsülheti le.

A továbbiakban Pop-Csicsó István meg-

A parasztpárt manifesztuma Erdély népéhez

Megirtuk, hogy vasárnap délelőtt a parasztpárt konferenciát tart Kolozsváron, amelyre Mihalache, Junian és Madgearu a szombat esti expresszsel ideérkeznek. A konferencia célja, mint ismeretes, a parasztpárt erdélyi szervezeteinek kiépítése. Ezzel kapcsolatban a mai „Aurora“ vezetohelyen közli a parasztpárt proklamációját Erdélyhez. A proklamáció megindokolja, hogy a parasztpárt eddig azért nem szervezkedett a Kárpátokon innen, mert bízott abban, hogy a nemzeti párttal karöltve sikerülni fog országos szervezetbe tömörítenie egész Románia parasztságát. Sajnos azonban, — írja a „Lupta“ — a nemzeti párt vezérei a regát konzervatív párttöredékeivel egyesült, amelyek ellenségei a parasztságnak és a munkásságnak. Emiatt következett be a mai helyzet, amelynek demokratikus megváltoztatására a parasztpárt a maga soraiba hívja az erdélyieket, hogy együttesen készüljenek fel az országos választásokra.

A néppárt is erőteljesen folytatja erdélyi szervezkedését. A jövő héten — hír szerint — országos kongresszus lesz Marosvásárhelyen, amelyen az Averescu-párt összes erdélyi tagozatainak delegátusai megjelennek.

Kolozsvár utcáin ma megjelent egy Goldis László, Lepadatu Jon és Lupas miniszterek által aláírt falragasz, amelyben a nemzeti párt disszidensei felvilágosítják Erdély közönségét, hogy miért léptek be az Averescu-kormányba.

Csatlakozás a Goldis-frakciónak

Dévaról jelenti tudósítónk: A nemzeti párt dévai tagozatában bomlási processzus látszik megindulni, amelynek közvetlen oka az, hogy dr. Groza Péter, az Averescu-kormány közmunkaügyi minisztere személyesen interveniált a nemzeti párt néhány dévai exponensénél. Ezeknek az intervencióknak eredményeképpen Déván befejezett tényként korportálják azt a hírt, hogy dr. Campian, a nemzeti párt dévai tagozatának egyik vezére csatlakozik a Goldis-csoporthoz és a napokban már megkapja prefektusi kinevezését. Jólinformált körök azt is tudni vélik, hogy dr. Campianhoz csatlakozik az egyesült ellenzéknek a legutóbbi községi választások volt listavezetője, Terianu nemzeti-párti is, akinek polgármesterré való kinevezése valószínűnek látszik.

A nemzeti párt galatzi tagozata táviratot intézett Maniuhoz és Jorgához, amelyben elítéli Goldisék cselekedetét és teljes bizalmukról biztosítja a nemzeti párt központi vezetését. A táviratot Garonfild dr. írta alá.

cafolta a nemzeti pártnak a liberális párt felé való orientációjáról szóló híreket, majd kijelentette, hogy azok, akik a pártban állítólag fennálló görögkeleti és görögkatolikus ellentétek tendenciózus beállításával politikai célokat akarnak szolgálni, jól vigyázzanak, mert ennek az aknamunkának súlyos reakciója lehet. Pop-Csicsó István egyébként azt állítja, hogy a parasztpárttal való együttműködésre ma még inkább van lehetőség, mint azelőtt. Általában véve erős optimizmussal tekint az általános választások elé, amelyekről a nemzeti párt nagy győzelmet reméli.

Pop-Csicsó István végül elismeréssel nyilatkozott Goldis László tehetségéről, amelynek azonban a nemzeti párt nem sok hasznát vette, mert Goldis már évek óta elégedetlen mellőzése miatt.

Az „Adeverul“ mai számában Pop Csicsó István nyit levelét intéz a nemzeti pártból kivált Lupashoz, Goldishoz és Lepadatuhoz. A nyit levél különösen azt hangoztatja, hogy annak idején Goldis volt az, aki a legjobban amellett kardoskodott, hogy a nemzeti párt ne vegyen részt a gyulafehérvári koronázási ünnepségen. Goldis álláspontját akkor azaz indokolta, hogy nem vehetnek részt olyan aktuson, amelyet az urnalopások által többségbe jutott liberális kormány rendez. Elismeri, hogy Lupas a részvétel mellett volt. A nyit levél további során Pop-Csicsó védi Maniut, akit sokkal nobilisabbnak és lojálisabbnak ismer, semhogy személyi kérdésekért feláldozza pártja érdekeit.

Cuzaák választási készülődése

A keresztény nemzetvédelmi liga nagy lendülettel fogott hozzá a választási kampány előkészítéséhez. Ismeretes, hogy Cuza hívei minden kerületben képviselőjelöltet terveznek állítani és a terület megdolgozása céljából a párt vezetői Erdély és Bánát különböző vidékein szervezkedő gyűléseket tartanak. Dóvai tudósítónk jelentése szerint Cuza professzor személyes megjelenésével tervezi a párt jelöltjei számára a győzelmet biztosítani. Ertesülésünk szerint a romániai antiszemita vezére szombaton és vasárnap Lugoson, Alinán és Rescin fog a párt alakulót, illetőleg szervezkedő gyűlésein beszédeket tartani és hétfőn és kedden Szászvárosban és Hunyadvármegye községekben tartja meg propaganda-beszédeit. A vajdahunyadi avizált gyűlést a hatóságok b tiltották.

Az Uj Kelet temesvári tudósítója azokkal az ellenőrizhetetlen hírekkel kapcsolatban, amelyek szerint Cuzaák választási agitációját maga

a kormány segíti elő, felkereste dr. Anton Bogdánt, Temesvármegye új prefektusát, aki a következőket mondotta:

A kormány és Cuzaák közötti kapcsolatokról elterjedt hírek nem felelnek meg a valóságnak. A kormány semmilyen összeköttetést nem tart fenn a keresztény nemzetvédelmi ligával. Ami gyűléseit illeti, a kormány álláspontja ezekkel szemben attól függ, hogy minő keretek között fognak azok lezajlani.

A takisták kiartanak Maniu mellett?

Pan Halippáról egyes lapokban olyan hírek jelentek meg, hogy belép a néppártba. A parasztlevelezés ma nyilatkozatot tett közé a lapokban, amelyben a legkategorikusabban megcáfolja ezeket a híreket.

A takisták ma délután 6 órakor érkezőt tartanak, amelyen végleg határoznak további teendőik felől. Ugy tudják, hogy Stelian Popescu teljesen izolálva maradt, a többiek ki tartanak továbbra is a nemzeti párt mellett.

Stelian hívei szerint a kormány és a takisták között az egyezmény fennáll, amelynek értelmében három miniszteri tárcát és 30 mandátumot kapnak Stelian Popescuék a néppárttól.

Temesvár új prefektusa

Temesvári tudósítónk jelenti: Temesvármegye prefektusának személyét illetően ma délelőtt végleges döntést hozott a kormány, amennyiben Temesmegye főispánjává dr. Anton Bogdán nemzetipárti politikust nevezte ki, akinek kinevezése ma délelőtt már meg is érkezett a prefekturára. Dr. Bogdán személye körül éles hírlapi polemikák folytak a fővárosi és erdélyi lapok hasábjain. A nemzeti párt szócsöveivel ugyanis tudni vélték, hogy dr. Bogdán nem csatlakozott a kormányt támogató Goldis-frakciónak és továbbra is a párt tagja kíván maradni. Temesmegye új prefektusa azonban ezekkel a hírekkel ellentétben vasárnap részt vett a Goldis-csoport temesvári zászlóbontó gyűlésén, ahol beszédében megbélyegezte Maniu politikáját, Goldis hívének vallotta magát. Kinevezése ezek után biztosnak látszott. Bogdán dr. egyébként a vármegyében igen nagy népszerűségnek örvend, igazságszerető és egyenes jellemű embernek ismerik, akinek kinevezése általános meglepéssel találkozik a megye lakosságánál.

Beszarábiában fentartják az ostromállapotot

A „Dimineata“ kisenevi tudósítója beszélgetést folytatott a napokban ott tartózkodó Mircescu tábornokkal, aki szükségesnek tartja, hogy Beszarábiában az ostromállapotot legalább a választásokig fentartsák a rend megőrzése végett. Félni kell ugyanis, hogy a választási harc folyamán a felizgatott kedélyek súlyos incidenseket provokálnának az ostromállapot szigorú szabályai nélkül. Maga az ostromállapot nem jelenti a hadsereg beavatkozását a politikába. A hadügyminiszter kijelentette, hogy a kormány a megértés és türelme politikáját vezeti be Beszarábiába és az éhező vidékek lakosságát hathatós segítségben fogja részesíteni.

Létrejött Kolozsvár amerikai kölcsönügylete

Peptea tanácsos Bukareszthe utazott, hogy a pénzügyminiszter jóváhagyását kieszközölje

(Cluj-Kolozsvár, április 9. Az Uj Kelet tudósítójától.) Egyik legutóbbi számában beszámolt az Uj Kelet arról, hogy egy varsói bankház közvetítésével Kolozsvár városi tanácsa mintegy százmillió lejt kitevő dollár-kölcsön ajánlatot kapott Amerikából előnyös feltételek mellett. A tárgyalások azóta a bankház Kolozsvárra küldött képviselője és a városi tanács között megszaktítás nélkül folytak és a tegnapi délutáni megbeszélésen sikerült az utban álló utolsó nehézségeket is eliminálni. A varsói bankház képviselője ugyanis közvetítési díj címen tízmillió lejt kötött ki magának, amelyet a városi tanács érthetően sokallott. A tárgyalások ebben az irányban is megegyezésre vezettek és Peptea pénzügyi tanácsos a tegnapi esti expresszsel Bukareszthe utazott, hogy a létrejött egyezményhez a pénzügyminisztérium jóváhagyását kieszközölje. Peptea utjának ezenkívül még az is célja, hogy a városnak az állammal szemben fennálló 7 millió lejes követelesének kifizetését kieszközölje.

Ismeretes ugyanis, hogy az újabb pénzügyi törvények értelmében az eddig autonóm adókövetési és behajtási joggal felruházott városi adóhivatal az állami pénzügyi adminisztráció rendelkezéseinek van alávetve, amely a beírásszállt adók egy bizonyos százalékát kiutalja a város számára. Kolozsvár városa azonban már hosszabb idő óta nem tud hozzájutni ezekhez a kiutalt összegekhez, amelyek az adminisztráció kasszájából egyenesen Bukareszthe vándoroltak, annak dacára, hogy a város a legsúlyosabb pénzügyi nehézségekkel küzd. A városi tisztviselők már hónapok óta nem kapják rendszeresen fizetésüket, a város utcái a lehető legalhanyagolttabb állapotban vannak és kijavításukra a városi tanács az adott körülmények között gondolni sem mer. A hatalmas összegű amerikai kölcsön természetesen egy csapásra megoldaná a város pénzügyi problémáit és éppen ezért a város vezetői mindent elkövetnek, hogy a pénzügyminisztérium jóváhagyását a kölcsön perfektuálásához kieszközöljék.

Megismétlődött a Reinitz-ügy Szatmáron

Marion István kertész házába csalta és meggyilkolta Markovits Henrikné avasujfalusi asszonyt. Hetekig téves irányban folytatták a nyomozást. A letartóztatott gyilkosok mindent bevallottak

(Satmare Szatmár, április 9. Az Uj Kelet kiküldött munkatársának telefonjelentése.) Napok óta egy második Reinitz-ügy tartja izgalomban Szatmármegye és a közeli vidék lakosságát. A nagyszabású bűntügyre, mely ugyszólván a legaprólékosabb részletekben is szinte azonos a Reinitz féle ügygel, a hivatalos nyomozás csak mára tudott teljes világosságot deríteni. A szenzációs részletekben bővelkedő bűntügyről alábbi tudósításunk számol be:

A Luger-fiu elindul anyja keresésére

Március 26-án délelőtt egy 18 éves izgatott zsidó fiú állított be a szatmári rendőrségre és az inspekciós rendőrtisztnak bejelentette, hogy édesanyja: özvegy Markovics Henrikné piaci zöldségárus, aki a szatmári és máramarosi piacnak két évtized óta közismert alakja, négy nappal ezelőtt eltávozott hazulról és azóta nem adott életjelet magáról.

Luger Salamon, aki Markovitsné első házasságából származik, a rendőrtiszt kérdéseire elmondotta, hogy édesanyja, aki Avasujfaluban lakik, március 17-én szerdán a szatmári heti vásáron egy főzelékkertésszel ismerkedett meg, akitől feltűnő olcsó áron kötött le egy nagyobb tétel zöldséget, Markovitsné ötszáz lej előleget adott a kertésznek, akivel úgy egyezett meg, hogy hétfőn, azaz március 22-én fogja a zöldséget Szatmáron átvenni. Markovitsné el is indult Szatmárra és azóta nyomaveszett.

Balsejtelmek győőrték Markovitsnét

A Luger-fiu feljelentésében elmondotta azt is, hogy anyja, ha Szatmárra utazik, évek óta a Royal-szállodában rakódik le, ő épen ezért anyját legelőször a Royal-szállóban kereste, ahol emlékeztek arra, hogy Markovitsné március 22-én ott járt, de azóta a szállodában sem látták.

Állandóan ottlévő holmija között keresgélve, érintetlenül megtalálták az Avasujfaluból magával hozott sovány elemzésiás kosarat, jelétl annak, hogy Markovitsné közvetlenül megérkezése után tűnt el. Bűntényre enged következtetni az a körülmény, hogy Markovitsnét, vagy a feltűnően olcsó fizetlet miatt, vagy pusztán balsejtelméből rossz előérzet győőrté és nem mert egyedül elmenni a szatmári találkozóra. Előbb magával akarta hozni fiát, de mert a fia nem mehetett, Stauber szatmári bodegást kérte meg, hogy a kertészhez elkísérje. Stauber bokros elfoglaltságára való hivatkozással háritotta el magától ezt a kérését. A kertészről, akivel Markovitsnénak üzleti találkozója volt, a Luger fiu csak annyit tudott mondani, hogy feleségét Katinak hívják.

A Luger-fiu előadásából az inspekciós rendőrtiszt egy új Reinitz-ügy konturjait látta kibontakozni. A feltűnően olcsó üzlet és Markovitsné ösztönös balsejtelméi arra engedtek következtetni, hogy a szóbanforgó kertész az olcsó üzlettel léprecsalta Markovitsnét, akit azután valamilyen módon eltett lábálól. Az érintetlen elemzésiáskosár is azt bizonyította, hogy Markovitsné elment az olcsó kertészhez, de vissza már nem jött.

Megtalálják a „szép Kati” — de két héttig nem történik semmi

A rendőrségen Herschkovits Sándor detektív kapott megbízást arra, hogy a Luger-fiu adatai alapján az olcsó kertész kilétét kinyomozza. A detektív még aznap, azaz március 26-án Tabajdi György szatmári gyógyszerész lankáján rábukkant arra a kertészre, akinek Katinak hívják a feleségét. Kati, vagy ahogy a környéken hívták, szép Kati, polgári nevén Fehér Katica, Marion István zöldségkertésznek a felesége. Herschkovits detektív Marion Istvánt előállította a rendőrségen, ahol nyomban vállatóra fogták. Marion István egy pillanatig sem tagadta, hogy ő az a kertész, aki 500 lejt kapott Markovitsnétől. De kijelentette, hogy az asszony nem jött a megbeszélte időben a zöldségért és mikor napok

mulva sem jelentkezett, megkérdezett egy rendőrt, hogy mit tegyen az előlege kapott 500 lejjel. A rendőrtől azt a megnyugtató választ kapta, hogy csak tartsa meg az előleget, ha az asszony nem jelentkezett a portékáért. A további nyomozás folytatásával egy idősebb rendőrtisztviselőt bízták meg, aki megelégedett Marton kijelentésével, az őrizetbe vett kertészt szabadlábra helyezte és más irányban terjesztette ki a nyomozást. Jelentésében azt igyekezett bizonyítani, hogy Markovitsnét magyarországi, vagy csehszlovákiai csempész útján érhetette baleset, vagy bűntény és hogy a hulláját az ország határain túl kell keresni. A rendőrtisztviselő ilyenformán holtpontra juttatta a nyomozást és két teljes héten keresztül egyetlen érdemleges lépés sem történt a különös rejtély kiderítése érdekében.

Egy zsidó asszony, három üres zsákkal a vállán

A rejtélyesen eltűnt Markovitsné családja rem nyugodott bele az eredménytelen vizsgálata és egyrésztől magándeaktiveket fogadott fel, másrészt a rendőrség részéről erélyesebb vizsgálatot sürgetett. Az eddigi nyomozás teljes csődjé miatt felzaklatott szatmári közvélemény is, — amelynek hangulatát tükröztette vissza a „Szamos” című lap legutóbbi számának egyik cikke — nagyobb apparátussal való nyomozást követelt a rendőrségtől. Az újságközlemények hatása alatt tegnap két parasztasszony jelentkezett a rendőrségen, hogy március 22-én egy zsidó-asszonnyal találkoztak kint a Lankán, aki három üres zsákot vitt a vállán és megkérdezte tőlük, hogy merre van Marion István kertész háza. A két parasztasszony utbaigazította a kérdezősködő zsidó-asszonyt, aki szokatlan buzgalommal igyekezett rábeszélni az asszonyokat, hogy várják meg őt és azután együtt mennek be a városba. A parasztasszonyoknak sürgős volt az utjuk és így a zsidó asszony egyedül indult el a három üres zsákkal. Az ismeretlen zsidó asszony különös féltelme bizonyossá tette, hogy a három üres zsákkal baktató asszony Markovitsné volt.

Egy ötletes rendőrtütrük

Az erélyesebb nyomozást sürgető újságcikkre a szatmári sziguranca is felfigyelt, amelynek részéről Pop komiszár látott hozzá a nyomozáshoz. Pop maga mellé vette Lupusán sziguranca és Herschkovits rendőrségi detektiveket, akiknek segítségével 24 óra alatt teljes világosságot derített a rejtélyes ügyre. Az ujonnan megindult nyomozás első dolga volt Marion Istvánt őrizetbe venni. Mig Marion Istvánt a rendőrségen faggatták, addig Pop komiszár és Lupusán egy igen érdekes és ötletes rendőrtütrükkel férfköztek a szép Kati bizalmához. Lupusán mint az őrizetbe vett Marion István ügyvédje, Pop mint ügyvédbojtár mutatkozott be Martonnak. Az ügyvéd sziguranca-tisztek elhittették a szép Kati-val, hogy az őrizetbe vett férje megbízásából jöttek „elsimitani az ügyet.” A szép Kati keményen tartotta magát és csak akkor adta be a derekát, amikor Herschkovits, akit az asszony már mint rendőrségi detektívet ismer, az előre megbeszélte terv szerint azzal az álhirrel jött, hogy Marion István a rendőrségen bevallotta, hogy Markovitsnét ő ölte meg és hulláját a kertben elásta.

A kut melleit, virágoskert közepében fenyőfa

A szép Kati a hir hallattára elsápadt, reszketni kezdett és a sürgető ügyvédeknek mindent elárult.

— Hamar jóasszony, — sürgette Pop komiszár, — mutassa meg hol van a hulla elásva. Hadd ássuk ki, kössünk két követ a derekára, bedobjuk a vízbe, senki sem fogja megtudni és az ura meg lesz mentve.

— Ott van a kut mellett egy felásott virágoskert közepében egy fenyőfa — suttogetta az asszony — ott van elásva Markovitsné.

A sziguranca-tisztek leküzdötték a váratlan felfedezéstől támadt meglepetésüket, megnyug-

tatták az asszonyt, hogy az est sötétjében kiássák a hullát és a dolgot elsimitják. Este 12 órakor gyertyafény mellett a szép Kati elvezette őket a virágoskertbe. Amikor hozzá akartak kezdeni az ásáshoz, az előre megbeszélte terv szerint kibukkant a kert mögül Herschkovits két rendőrrel.

— Mi történik itt — kérdezte.

A meglepett asszony szóhoz sem juthatott, már rátették a karjára a bilincset. Ettől kezdve drámai gyorsasággal peregtek az események. Az asszonyt bekisérték a sziguranca-ra, ahol vállatóra fogták. A két rendőr pedig hozzákezdett a virágoskert felásásához. Néhány perc mulva már rábukkantak a másfélméter mély és félméter hosszú gödörre. A miniatűr sirban a szó szoros értelmében belegyömöszölve találta rá a hullára. Az elvetemült gyilkos hurokkal fogta össze az áldozat lábát és kezét és így zaugorította össze, hogy minél kisebb helyet foglaljon el.

4500 lejért halt meg Markovitsné

A rendőrségen őrizetbe vett Marion István a bizonyíték sulya alatt megtört és vallani kezdett. Elmondotta, hogy a gyilkos terv már március 17-én a szerdai hetivásáron megfogalmazott agyában, amikor Markovitsnétől az 500 lej előleget kapta. Abban a hiedelemben, hogy Markovitsnénál állandóan 40-50 ezer lej van és ezért elhatározta feleségével együtt, hogy megölik és kirabolják. 22-én, hétfőn reggel Marion István kiment a vasúthoz, ahol a pályaudvar mellett a Kossuth-kertben találkozott az Avasujfaluból jövő Markovitsnéval. Marion István megmagyarázta az asszonynak, hogy hol van a kertje, aztán ő előre ment, az asszony pedig később követte. Marion és a felesége a ház tornácán várták az asszonyt. Markovitsné megérkezésekor Martonné ezt mondta az urának:

— Eredj le és végezz vele.

Ez után a kétértelmű kijelentés után Marion levitte a pincébe Markovitsnét, ahol előbb rugdosni kezdte, majd pusztá markával megfojtotta. Mialatt ez tartott, Martonné háromszor is lekiabált a pincébe:

— Mi lesz, Pista, készen vagy már?

Marion a meggyilkolt asszony bluzából magához vette Markovitsné fekete pénztárcáját, amelyben 4500 lej volt. Marion a pénzzel elment a Princz-féle malomba, ahol másfélmázsa árpát és hat mázsa krumplit vett, majd be ment a városba és ruhát vásárolt a gyerekeinek. Este hat órakor került vissza a városból és ekkor Markovitsnét nyakán, lábán összehurkolta, megásta a gödört és áldozatát eltemette.

Egy hihetetlen momentum

Marion István és felesége vallomásában van egy szinte hihetetlen és el sem képzelhető momentum, amelyet aligha nem azért mondtak jegyzőkönyvbe, hogy a maguk bűnén enyhítsenek. A gyilkos házaspár ugyanis azt állítja, hogy a nyomozást előzőleg vezető rendőrtisztviselő szándékosan juttatta holtpontra a vizsgálatot. Martonék azt állítják, hogy a rendőrtisztviselő ezért anyagi ellenszolgáltatást kapott tőlük.

A törvényszéki orvosi boncolást dr. Göbl Alajos orvos és Berkovits Jenő szigorlóorvos végezték. Megállapították, hogy Markovitsnét dulakodás nélkül pusztá kézzel fojtották meg, amit az is bizonyít, hogy belső szervei teljesen épek.

A szerencsétlen végű zöldségárus asszonyt öt árva fia gyászolja. Jámbor Ferenc

Ha művészi kivitelű **fa, vas, vagy bőz-butort** és zongorát akar vásárolni, ne sajnálja az utat **Marosvásárhelyre** és tekintse meg

Székely & Ráty
Erdélyrészi Butorgyár R.-T.
Állandó butorkiállítását. Valódi Bösendorfer, Stügl, Wirth és Produktivgenossenschaft zongorák, további furnirok és klosterneuburgi enyvezett lemezek nagy választékkal.

A kormány mégis megsemmisíti a községi választásokat?

(Bucuresti-Bukarest, április 9. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az „Adeverul” szerint a „kormány” mégis módját fogja ejteni a városi és törvényhatósági tanácsok feloszlásának. Erre azt az utat választják, hogy a tanácsosok egy részét — a kinevezett tagokat és a kormánypárti tanácsosokat — lemondatták és így magától elbállana az új választások megtartásának szükségessége. A kormány a lap szerint a szenátusi választások tartamára már át akarja alakítani a városi tanácsokat, mert tudvalevő, hogy a városi tanácsok képviselői is helyet foglalnak a szenátusban.

Goga a kormány nagy sikerének tekinti a diáksztrájk megszűnését

Negulescu közoktatásügyi miniszter hatásköri sérelmet lát a belügyminiszter intézkedéseiben

(Bucuresti-Bukarest, április 9. Az Uj Kelet tudósítójától.) Elsőnek az Uj Kelet adott hírt az egyetemi hallgatók elhatározásairól, hogy a diáksztrájkot befejezettnek nyilvánítják és hét-főtől kezdve rendszeren el fognak járni az előadásokra. Ezzel a nagyfontosságú határozattal a diákság végre az egyedül helyes utra, négy évi manifesztales után ismét a komoly tanulás hoz tér vissza.

Goga Octavian belügyminiszter a diáksztrájk megszüntetésével kapcsolatban kijelentette a lapok tudósítóinak, hogy bebizonyította, hogy a diákkérdést el lehet intézni és mindenkit ki lehet elégíteni. A rend helyreáll az egyetemen és a nyugalom az országban. A kormány nagy sikerének tekinti a diáksztrájk megszűnését.

Negulescu közoktatásügyi miniszter és Goga között nézeteltérések támadtak a diáksztrájk eliminálásával kapcsolatos ügyek miatt. Negulescu tiltakozott az ellen, hogy a diákok képviselőjével Goga tárgyaljon, amikor ez a kérdés teljesen az ő hatáskörébe tartozik. („Lupta”).

A diákság manifestuma, amelyben a sztrájk beszüntetését jelzi, megjelent s ebben a következő kitétel van: „Mi teljes bizalommal vagyunk azon kormány iránt, amelynek Goga a tagja, aki mindenkor meg tudta érteni a diákság lelki küzdelmeit.”

Az előadások újból való megkezdésével kapcsolatban az ország összes egyetemeinek rektorait a jövő hét elején Bukarestbe hívják a közoktatásügyi minisztériumba közös értekezletre

Nagykiterjedésű aranymezőket fedeztek fel Középamerikában

(London, április 9. Az Uj Kelet tudósítójától.) A „Daily News” mai száma szenzációs hírt közöl arról, hogy a középamerikai Panama köztársaság területén óriási kiterjedésű új aranymezőket fedeztek fel, amelyek messze felülmúlják a délafrikai legnagyobb aranymezőket is. Az új aranymezőket Golderwood angol mérnök alaposan átkutatta és arra a felfedezésre jutott, hogy a felfedezett ércrétegek tonnánként 45 unciát aranyat tartalmaznak.

Az aranymezők kiaknázására angol tőkével megalakult egy szindikátus, amely a szükséges koncessziót is megszerezte már. A szindikátusban részt vesz Sir Alfred Mond ismert angol nagyiparos és Joel, a délafrikai arany-Stinnes is.

Az új aranymezők felfedezése úgy Amerikában, mint a többi világrészekben is óriási szenzációt keltett és nagyon valószínű, hogy Panamába rövidesen olyan kivándorlási áramlat fog megindulni, amelyen csak a kaliforniai aranyláz idején volt még.

Hölgyeim! Vételkötelezettség nélkül nézzék meg

IDEAL

nőikalap tüzet ujdonságait. Selyem, szalag és szalmakalapok még soha nem létezett olcsó árért. Átalakításokat és formálásokat 48 óra alatt készítünk gyári árban.

Cluj, Calea Regale Ferdinand 8.

— Marzescu volt miniszter egészségi állapota Bukarestből jelentik: Marzescu állapotáról kezelőorvosainak az a véleménye, hogy a tüdővérzést sikerül megállítani és akkor a volt igazságügyi miniszter túl lesz minden veszélyen.

— Pestisjárvány pusztít a Földközi-tenger vidékén. Bukarestből jelentik: A közegészségügyi miniszter jelentést kapott, hogy a Földközi-tenger vidékén számos pestis-megbetegedés történt az utóbbi hetekben. Különösen Alexandriában, Xantiban, Chiosban és Kréta szigetén lépett fel a pestis. A miniszter elrendelte a kikötői hatóságoknak a legszigorúbb óvintézkedések megtételét.

Gyomor- és bélzavaroknál, szorulásnál, fölfuvódásnál, felbőgögnél, homlokfájásnál, étvágytalanságnál 1—2 pohár természetes „Ferencz József” keserűvíz alaposan kitisztítja az emésztés útjait. Közkórházi jelentésekben olvassuk, hogy a Ferencz József-víz még a fekvő betegek is nagyon szívesen isszák és általánosan dicsérik. Kapható gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben

13

Kérjen mindentűt

Pierre

borotva-pengét.

A legjobb fémkeverék, a legtökéletesebb gyártmány. Garantiált minőség.

1800

Cluj, Str. Universităţii 1.
(volt Egyetem-utca)

„OPTICA”

legmodernebb látszerüzlet.

Gummiárakban és kötszerekben a legnagobb raktár és legolcsóbb árak

* **Ingyen parfümpermetezés hölgyeknek.** A párisi idény legdivatosabb és legelkelőbb parfümje a disztigvált, kellemes és rendkívül tartós Narcisse Noar, melyet Romániában kizárólagosan joggal a Rózsa Royal kolozsvári drogéria árusít. A Narcisse Noar parfümöt dekánként, a Narcisse Noar kölnit pedig üvegenként kímérve árusítja a Rózsa Royal drogéria, mely minden hölgyevőjét vásárlás előtt Narcisse Noar parfümmel permetezi.

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánáti zsidóság napilapja
Szerkesztik: Giszkalay János és dr. Marton Ernő
Főszerkesztő Dr. Marton Ernő
Az Uj Kelet elkövetésének utánnomását csak a lezet megjelölésével engedélyezhet

Az Uj Kelet fiókkiadóhivatalai és szerkesztőségei:

Aradon: Horváth János Lóbl Hirlapiroda, Str. Romanului 2. (Zrinyi-u).

Oradea-Mare-Nagyváradon: Blum Zsigmond, Str. Aurel Vlaicu 51., vagy Ezredévi emléktér 2. Ernyőüzlet.)

Sighetul-Marmatiel-Máramarosszigeten: Fried Miksa, Zsidó Nemzeti Szövetség.

Timisoara-Temesváron: Strausz Béla, Zsidó Nemzeti Szövetség I. Mercy-u. 2.

A mai naptár

Szombat

5686. Niszán 26.
Szidra: Söminil
Ujhold kihirdetés
1926. április 10.

— Szeptemberre halasztották el a palesztina-egyiptomi kirándulást. Az egyiptomi kirándulás rendezője a következők közlésére kérte fel szerkesztőségünket: „A kirándulásra vonatkozó körlevalekben, újságcikkekben, stb. kifejezetten hangsúlyoztuk, hogy a kirándulás csak akkor szervezhető meg ilyen jutányos feltételekkel, ha legalább 1000 résztvevő jelentkezik. A kirándulásra lekötött 10.000 tonnás hajó az említett feltételek mellett április 2-ig állott rendelkezésünkre. Ezen határidőig azonban csak 737 résztvevő jelentkezett. Egyébként is a társadalon színe-java kívánt résztvenni és a rendezőség fokozott felelősséget érz az iránt, hogy a kirándulás zavartalanul bonyosítsa. Mindez arra kényszeríti a rendezőséget, hogy a kirándulást szeptember 25-ikére halassa el, amely idő egyébként is a legalkalmasabb. Minden jel arra mutat, hogy akkor a kirándulást biztosan és az igényeket kielégítőbben tudjuk megszervezni. A beküldött okmányok és az eddig befizetett jelentkezési díjak mindenesetre azonnal rendelkezésükre állanak a jelentkezetteknek. Azoknak, akik részt akarnak venni a szeptemberi kirándulásban, befizetett összegeik a Marmorosch banknál javukra kamatoznak. Ezeket is kéri azonban a rendezőség, hogy résztvételi szándékukat legkésőbb augusztus elejéig ismételjék meg. Addig is a jelentkezettek közé számíthatnak. Azok viszont, akik visszalépnek, közölkéjk, hogy milyen címre (bankutalá) akadják befizetett díjaikat visszaszámzatni. A visszautalást levonás nélkül haladéktalanul eszközlik. Címünk továbbra is Cluj, Casuta postala (postafiób) 135.

— Merénylet a cár egyik gyilkosa ellen. Bécsből jelentik: A bécsi „Extrablatt” Moszkvából érkezett távirata jelenti, hogy egy orosz diák revolvermerényletet követett el Bieloborodow. belügyi népbiztos ellen, akit a vállán sebesített meg. Bieloborodow népbiztosról köztudomású, hogy a cár kivégzésében résztvett.

— A „Jövő Társadalmá” hetedik száma. Aradi Vikor kitűnő társadalomtudományi szemléjének hetedik száma ma hagyta el a sajtót. Ez a szám az eddigieket is felülmúlóan kiváló tartalommal jelent meg. Rendkívüli nagy érdeklődésre tarthat számot Agatha Major-nak a buddhizmusról, bachmanizmusról és a kereszténységről írott tanulmánya. Erdélyi Viktor „A kökorszékbeli ember Erdélyben” címmel írt mélyreható és pompás adatokra támaszkodó esszét. E. Kolman a szászéves orosz forradalomról írott ismertetése ebben a számban is érdekfeszítő adatokkal bővül. Borsai András, Schmitt Jenő Henrik filozófiai jelentőségét méltatja. Nagyon értékes Krausz Lászlónak a német gazdasági szervezetekről írt beszámolója. Mózes Aranka társadalom-egészségügyi problémákról írt figyelemreméltó cikket. Salamon László „A megtévesztés Locarnoja” címen a polgári pacifizmus csődjét bizonyítja. Ezenkívül számos értékes szemle egészíti ki a gazdag, minden komoly intellektuel részére nélkülözhetlen folyóiratot.

Szo
einöki
köztárs
jár le.
dődött
A „Ced
nem s
fontos,
rüljön
gyenek
mélto
választ
A belp
választá
ban. B
feltűn
furt an
egyik f
indult
visszaél
várts”
van ko
az a vá
veszteg
károsít
Mähris
vini sz
lyos kri
fel akar
harcot i
tettel a
zete na
nak ez
vetkezm
amügy
hatók,
a koloz
szinészet
akad ut
az erdély
jobb szin
várrol,
részben
előttük a
név, új,
az impéri
szinésziak
szinpadol
operettek
terén ali
inkább m
hogy F
képzettek
Teréz a
kolozsvári
tehetségek
jövöt jós
a „Tavas
fel. Felle
minden r
táns prób
egy kom
nepelni a
L
niszter.
miniszter,
uto'so Br
netekben
talosan je
tegeskedik
lista táma
visszavonu
pézügyi k
ment egy
vével is t
belügymin
látta vol
pulása utá
tanácskozá
dását, am
Durand, M
tartóztat
jelentik: A
kosságainak
A berlini
mecklenbur
régóta kör
feltűnést k
jobb buvóh
Thomsont
Sternberg

— Megindult a küzdelem Csehszlovákia elnöki székéért. Prágából jelentik: Masaryk köztársasági elnök mandátuma a jövő évben jár le. Prágai politikai körökben már megkezdődött a harc az elnöki szék betöltése körül. A „Cech” azt hangsúlyozza, hogy a kérdést nem szabad pártszempontból kezelni. Nem fontos, hogy az elnök a legerősebb pártból kerüljön ki, hanem olyan személyi kvalitásai legyenek, amelyek alkalmasak a köztársaság méltó reprezentálására. A leghelyesebb olyat választani, aki egyetlen pártban sincs exponálva. A belpolitikai problémákat ki kell kapcsolni a választásból.

— Nagy vasúti panama Németországban. Berlinből jelentik: A napokban kinos feltűnést keltett a német birodalomban a Frankfurt an der Oderben székelő vasutigazgatóság egyik főtisztviselőjének öngyilkossága. A megindult nyomozás során a hatóságok súlyos visszaéléseknek jöttek a nyomára. A „Vorwärts” szerint hatvan magasrangú tisztviselő van kompromittálva a panamában, akik ellen az a vád, hogy a vasúti építkezéseknél megvesztegettek magukat és ezáltal milliókkal károsították meg az államot.

— Szirákj fenyegeti a cseh szénipart. Mährisch-Osztrauból jelentik: Az osztrauburini szénbányavidéken a legutóbbi időben súlyos krízis észlelhető. A munkások egyrésze fel akarja bontani a kollektív szerződést és harcot indítani a béremelés érdekében. Tekintettel arra, hogy a csehszlovák szénipar helyzete napról-napra rosszabbodik, a munkásoknak ez a követelése nem fog mélyreható következmények nélkül maradni és rövidesen amúgy is nagyobb munkáselbocsátások várhatók, ami általános sztrájkra vezethet.

— Braun Teréz bemutatkozó fellépése a kolozsvári Magyar Színházban. Az erdélyi színészet válságának egyik oka az is, hogy alig akad utánpótlása annak a színészgenerációnak, mely az erdélyi színjátszásban tradíciókat teremtett. Legjobb színészeink és színésznőink elszéledtek Kolozsvárról, részben az idők vihára szórta szét őket, részben tehetségük elementáris ereje nyitotta meg előttük a nagyvárosi színpadok exkluzív világát. Új név, új, jövővel biztató tehetség nagyon kevés akad az impérium-változás óta. Pár kétesértékű vidéki színészkola növendékeit láttuk feltűnni az egyes színpadokon, több-kevesebb sikerrel. Ezek is inkább operettek keretében léptek fel. A drámai művészet terén alig akad figyelemreméltó új tehetség. Annál inkább megérdemli tehát érdeklődésünket az a hír, hogy **Forgács Sándornak**, a legkiválóbb és legképzettebb erdélyi hístrónak tanítványa: **Braun Teréz** a jövő hét folyamán, április 20-án fellép a kolozsvári Magyar Színház színpadán. A fiatal, igen tehetséges leány — akinek művészi körökben nagy jövőt jósolnak — **Wedekind** világhírű drámájának: a „Tavaszi ébredés”-nek **Wendla** szerepében lép fel. Fellépése iránt nagy az érdeklődés, mert ezuttal minden remény megvan arra, hogy nem holmi dilettáns próbálkozásról van szó. Joggal hihetjük, hogy egy komoly művészi pálya első etapját fogjuk ünnepelni a fiatal **Braun Teréz** fellépésében.

— Lemondott Malvy francia belügyminiszter. Párisból jelentik: Malvy francia belügyminiszter, aki ellen a francia kamara jobboldala az utolsó Briand-kabinet bemutatkozásakor drámai jelenetekben bővelkedő támadást intézett, amint hivatalosan jelentik, beadta lemondását. Malvy, aki betegeskedik, már röviddel az ellene intézett nacionalista támadások után följárnlotta Briandnak, hogy visszavonul tárcájától, mert nem akaja a kabinetnek pénzügyi kérdésekben fölmerült nehézségeit a parlament egy részének az ő személye iránti ellenszenvével is terhelni. Briand akkor nem fogadta el a belügyminiszter lemondását, mert ezt gyávaságnak látta volna. Most azonban, a szenvedélyek lecsillapulása után, Doumergue elnökkel és Briand-al való tanácskozása után Malvy újra benyújtotta lemondását, amit el is fogadtak. Utóda valószínűleg Durand, eddigi földmívelésügyi miniszter lesz.

— Mecklenburgban gyilkosság miatt tartóztatott egy német fájvédőt. Berlinből jelentik: A német kampókeresztesek politikai gyilkosságainak sorozata újabb bünténnyel gyarapodott. A berlini rendőrség megkeresésére Grevesmühlen mecklenburgi városban elfogták Oskar Thomson régóta körözött gyilkost, ami a környéken nagy feltűnést keltett, mert Grevesmühlen eddig a legjobb búvóhelye volt a német fájvédő gyilkosoknak. Thomsont azzal vádolják, hogy résztvett Ernst Sternberg közkatona meggyilkolásában.

— Pangalos megváltoztatja Görögország alkotmányát. Athénből jelentik: A görög hivatalos lap Pagalos diktátor egy rendeletét közli, amely Görögország alkotmányát gyökeresen megváltoztatja. E rendelet szerint a köztársasági elnök bármikor feloszthatja a parlamentet. A rendelet egy másik pontja törvénybe iktatja, hogy egy képviselőházi ülészak alatt a képviselőnek nincs joguk bizalmatlansági indítványt tenni az olyan kormány ellen, amellyel szemben már egyszer bizalmukat nyilvánították. A köztársasági elnöknek joga van minden ülészakban egyszer felszólítani a kamrárt, hogy bizalmat vagy bizalmatlanságot szavazzon a kormánnyal szemben.

— Spanyolországban lesz a nemzetközi vasúti konferencia. Bukarestből jelentik: Május hónapban lesz Szevillában a nemzetközi vasúti kongresszus. A kongresszuson Románia is résztvesz. Románia képviselőjében Pretorian vezérigazgató fog azon megjelenni.

— Rockefeller Szovjetországra elismerése mellett. Newyorkból jelentik: Mr. Lee Rockefeller meghitt munkatársa levelet intézett a newyorki kereskedelmi kamarához, amelyben javasolja, hogy Szovjetországra elismerése érdekében tanulmányi bizottságot küldjenek ki. Mr. Lee kifejti, hogy csak személyes véleményének ad a levél elküldése összefügg a Rockefeller-ház magatartásával a Standard Oil Company és a szovjet képviselője közötti párisi tárgyalások alkalmával. A tárgyalások főleg akörül forogtak, hogy miként lehetne a Royal Dasch Companyt kirekeszteni az orosz nafta kiaknázásából. Lee átirata nagy szenzációt keltett és Borah szenátor szovjetet elismerő akciójának komoly támasztékát látják benne.

— Két tehervonat karambolja. Bukarestből jelentik: Campina állomáson ma délelőtt két tehervonat, hibás váltóállítás következtében, összeütközött. Négy kocsi teljesen összetört, másik 4 pedig kisklott. Baleset nem történt.

— Egy elhamarkodott feljelentés. Mai számában megírta az Uj Kelet, hogy Joan Piseu hivatalnok a kolozsvári rendőrségen feljelentette barátját és lakótársát, Pálffy Józsefet, hogy az asztalra házbér fejében kikészített ezer lejt magához vette és elutazott. Az elűtnek vélt Pálffy József ma visszaérkezett Kolozsvárra és a rendőrségen bemutatva Piseu nyilatkozatát, amelyben visszavonja feljelentését. Az összeget Pálffy azért vette magához, mert sürgősen el kellett utaznia és már nem volt ideje lakótársát erről értesítenie.

— Mária királyné formálisan is áttér a görögkeleti hitre. Bukarestből jelentik: A „Cuvantul”-nak az a híre, hogy Mária királyné áttért az ortodox vallásra, a „Dimineata” korainak mondja. Egyelőre csak annyit igaz, hogy a királyné meggyőnt és áldozott a patriarcha előtt, anélkül azonban, hogy már át is tért volna, mert ehhez speciális formalitások volnának szükségesek, amelyek még nem történtek meg. A „Dimineata” közli az udvar egyik magasrangú tagjának nyilatkozatát, aki szerint a királyné népe iránt érzett szeretetében és ennek bizonyítására határozta el, hogy tényleg áttér formálisan is az ortodox vallásra. A királyné ortodox érzelmeinek kifejezést adott a háború folyamán is, amikor annyira összeforrott a nép lelkével.

— Három hadtestparancsnokot kicserélnék májusban. Bukarestből jelentik: Mircescu tábornok ma délelőtt a királynál volt kihallgatáson. Május elsejével a katonai főtisztviselésben nagy változások lesznek. Állítólag 3 hadtestparancsnokot kicserélnék.

— A filadelfiai Pennsylvania-egyetem ünnepli Bialikot. A filadelfiai Pennsylvania-egyetem **Ch. N. Bialik** tiszteletére fogadást rendezett, amelyen a tanári karon kívül 1500 diák is megjelent. **James A. Montgomery** tanár Bialikot mint „a zsidó irodalom gigaszát” köszöntötte. **Isaac Husik** tanár a filozófiai, **Laurie** tanár a filológiai fakultás nevében köszöntötte a zsidó költőt, aki az üdvözlésekre héber nyelven válaszolt.

* **Biztosítsuk életünket és vagyónkat a Franco-Romana Át. Biztosító Rt.-nél.** Képviselje az ország minden helységében.

* **Dr. Radnay és Fényes Janka** tánctermében — Deák Ferenc u. 32. — minden szombaton este és vasárnap délután gyakorló (koszeru) tánc. Uj kolon f. hó 13 án nyílik.

* **Orvosi hír.** Dr. Porsche idegspecialista rendeléseit d. e. 1/211—1 és d. u. 1/23—5-ig (Főtér 5) tartja.

KUNEROL

100% tiszta zsiradék kókuszdióból készült főtisztelendő S. B. Ehrenfeld mattersburgi főrabbi ur szigoruan ritualis felügyelete mellett.

Kunerol minden a szakmába vágó üzletben kapható.

Képviselő és raktár:
Mandula Jenő és Marcell
Cluj, Cal. Regele Ferdinand 48.
Telefon 11-60.

SPORT

A Hakoah elindult amerikai turnéjára

Háromezer főnyi tömeg bucsuztatta a Hakoah játékosokat

(Bécs, április 9. Az Uj Kelet tudósítójától.) Ausztria bajnokcsapata, a serleg győztes Hakoah, tegnap délben indult el többhetes északamerikai turnéjára a nyugati pályaudvarról. Bécs város zsidóságának a zsidó sport és a Hakoah iránti szeretete imponáns módon nyilvánult meg a pályaudvaron, ahol, mintegy háromezerfőnyi hatalmas tömeg: Bécs város zsidó társadalmának színe-java, az összes társadalmi szervezetek képviselői megjelentek, hogy nagy utja előtt bucsut vegyenek a zsidó sport eme kiváló reprezentánsától.

Az egyesület nevében **Herbst** Dezső elnök vett bucsut a játékosoktól, akiknek szerinte első feladatuk az, hogy Amerikában Ausztriát és a zsidó sportot méltó módon képviseljék. Utána dr. **Plaschkes** városi tanácsos, a sportszövetség elnöke tartott beszédet és többek között a következőket mondotta:

— Mindezideig egyik ausztriai sportegyesületnek sem sikerült az, ami most önöknek. A Hakoah amerikai utja kétségtelen bizonyítéka az egész világ zsidósága összetartozásának. Mint Bécs öntudatos zsidóinak képviselője, a Hakoah meg kell hogy mutassa Amerika zsidóságának, hogy mi a zsidó nép számára minden téren megbecsülést szerezni igyekszünk. Utána a Makkabi világszövetség nevében **Spiegler** beszélt, aki kijelentette, hogy a Hakoah nagy feladatok előtt áll, mert Amerikában meg kell vetnie a zsidó sportgondolat alapépítményét, **Baar** Artur szakosztályvezető és **Földes** Pál üdvözlő szavaira az elutazók nevében dr. **Felix** alelnök, valamint **Heusler** csapatkapitány válaszoltak. Midőn a vonat mozgásnak indult, a híres Hakoah orchester a Hatikvát intonálta, a Hakoah-játékosok pedig háromszoros „hip-hip Hedaddal” bucsuztak el az őket éljenző tömegetől. A több hétre tervezett turán a következő játékosok vesznek részt: **Fabián, Schönfeld, Schauer, Wegner I., Gold, Drucker, Grünfeld, Guttmann, Pollák, Schwartz, Worthmann, Grünwald, Häusler, Eisenhoffer, Neufeld, Krausz, Wegner II. és Vogelfängel.**

* **Az izzólámpa vásárlásnál ne felejtse el,** hogy a világítási költségeket a takarékos áramfogyasztású izzólámpa csökkenti. „Tungaram” izzólámpák ennek a követelménynek is megfelelnek. 1

KÖZGAZDASÁG

Gazdasági alapon akarják megvalósítani az európai egyesült államokat

Albert Thomas nyilatkozata a Népszövetség által összehívott nemzetközi gazdasági kongresszus programjáról

(Genf, április 9. Az Uj Kelet tudósítójától.) Albert Thomas a Népszövetség keretein belül működő nemzetközi munkaügyi hivatal vezetője jelenleg a rövidesen összehívott világgazdasági kongresszus előkészítésével foglalkozik. Ebből az alkalomból az egyik genfi nagy napilap munkatársa kérdést intézett a munkaügyi hivatal vezetőjéhez aziránt, hogy a világgazdasági kongresszust milyen programmal hívják össze. Thomas az újságíró kérdésére a következőket mondotta:

— Az egész világ megéri az általános, minden államra kiterjedő gazdasági krízist. A Népszövetség elhatározta, hogy világgazdasági konferenciát hív egybe. Az első előkészítő értekezlet április hó 26-án kezdődik és ezen pontosan meg fogják állapítani a konferencia programját. A világgazdasági konferenciának az lesz a feladata, hogy Európában leépítse a vámokat és az európai államokat legalább gazdasági alapon egyesítse.

— Az utóbbi időben bebatóan foglalkoztam a dunai államok gazdasági helyzetével az osztrák kormány megkeresése kapcsán. Az osztrák kormány ugyan a munkaügyi hivatal révén akart kivándorlási akciókat kezdeményezni a bécsi munkanélküliek részére. Sajnos ebben nem állhattunk az osztrák kormány rendelkezésére, mivel a Népszövetség illetékes bizottsága csakis az orsz. és örmény menekültek Amerikában való letelepítését vette kezébe. Delegátusaink egyébként januárban elutaztak Dél-amerikába és ottan tárgyalásokat kezdtek a külön-

böző délamerikai köztársaságok kormányaival. Remélem, hogy ezek a tárgyalások sikerrel járnak és rövidesen biztosíthatjuk a kivándorló munkanélküliek elhelyezkedését. Az első években azonban csak igen kevés számú kivándorló letelepítéséről lehet szó.

Arra a kérdésre, hogy a gazdasági válságot nem az ipar és kereskedelemre kivetett nagy szociális terhek okozták-e a legtöbb államban, Thomas ezeket mondotta:

— A világ összes államainak vállalkozói panaszkodnak a nagy szociális terhek miatt. Nem szabad azonban figyelmen kívül hagyni, hogy amit a vállalkozók szociális célokra kénytelenek fordítani, azt megtakarítják az adókon, mert ha nem járulnának hozzá a szociális terhekhez, úgy emelni kellene az adókat, mivel az egész vonalon az államnak kellemes gondoskodnia a betegek ápolásáról és a nyugdíjakról. Középenrőpából egyébként Ausztriából és Csehszlovákiából érkeznek panaszok a nagy terhek miatt. Ebben a két államban a megterheltség körülbelül egyenlő. Mostan tanulmányozzuk ezt a kérdést, de már mostan megállapíthatom, hogy a gazdasági válságot egyetlen államban sem a szociálpolitikai törvényhozás okozta.

Nyilatkozatát Thomas avval fejezte be, hogy a dunai államok saját érdekükben jól tennék, ha előkészítenék az európai államok unióját legalább gazdasági alapon.

Kedvezően fogadták külföldön az Averescu-kormány gazdasági programját. Párisból jelentik: Francia politikai és pénzügyi körökben rendkívül kedvező impressziót keltett az Averescu-kormány manifesztuma, különösen annak a külföldi tőkével való együttműködésre és a külkereskedelem akadályainak megszüntetésére vonatkozó paragrafusai.

A legfőbb gazdasági tanács első ülése. Bukarestből jelentik: A legfőbb gazdasági tanács ma délelőtt félhétkor megtartotta első ülését Coanda tábornok ipar- és kereskedelemügyi miniszter elnöklétével. Elhatározták, hogy a vámbehozatali illetékek kérdésében meghaladják az összes érdekelt felek képviselőit és ezért Bukarestbe hívják a galatzi ipar és kereskedelmi kamara képviselőjét, a gyáriparosok országos szövetségének megbízottját és a fővárosi iparkamara kiküldöttjét.

Mérnöki kamarák felállítását kezdeményezik a kolozsvári építészek. A kolozsvári ipartestület nemrégiben felterjesztést intézett a minisztériumhoz, amelyben kérte, hogy azok a mérnökök, akik nem okleveles építészek, csak akkor folytathassanak építőipart, ha erre külön engedélyt nyertek és tagjai az ipartestületnek. A kolozsvári építési munkákkal foglalkozó mérnököket kellemtlenül érintette ez a felterjesztés, amely pedig csak minden modern államban bevezetett intézkedést kért és elhatározták, hogy retorzióképpen mozgalmat indítsanak a mérnöki kamara megszervezése iránt. A Romániai Mérnökök Egyesületének kolozsvári körzete már foglalkozott is ezzel a kérdéssel és megbízta Pascu mérnököt, hogy ebben a kérdésben egy részletes ellaboratumot dolgozzon ki.

Világröszty alakul a vastermelés csökkentésére. Bécsből jelentik: Az ipari világban nagy feltűnést kelt, hogy a nagy német Montan-röszty egyesült acélművek részvénytársaságga alakult. Valószínűnek tartják, hogy ezt az átcsoportosítást a világ vasműveinek kártelje fogja követni. Ez a hatalmas kartell, amelybe rövid idő alatt a világ összes jelentős vasércműveibe bele fognak kapcsolódni, nem egységes eladási árak megállapítását tűzte ki célul, hanem, hogy a világ vasiparát, amely ma a tényleges szükségletet körülbelül harminc-ötven százalékkal felülmúlja, csökkentse. A túlprodukciónak következményeként ugyanis az eddig rentabilis vasipari üzemek egész sorozatának pozíciója rendkívül meg és a vastermelés ma válságos óráit éli. A kartell létrehozása azt célozza, hogy a termelésnek a szükséglethez mért redukcióját egységesen és közösen hajtsák végre a vállalatok.

hogy ezáltal a vállalatok és üzemek működését teljesen megbénítanák. Hogy a világgazdaság számára ez a negyzedés szervezkedés, amely már szerves kapcsolatot teremtett az amerikai vasipari üzemekkel is, mily előnyökkel fog járni, az ma még nem állapítható meg, annál is inkább, mert ez attól fog függni, hogy a világgazdaság a kartellek túlságosan nagymérvű megerősítésével szemben, milyen ellenőrzést fog gyakorolni.

Százmillió dollár amerikai kölcsön német iparvállalatok számára. Newyorkból jelentik: A Harry Forbes és Comp. Bankház a közeljövőben százmillió dollárt kitevő kölcsönt fog folyósítani Németország több városa és iparvállalata számára.

Krisis az orosz textiliparban. Moszkvából jelentik: A szindikátusok elhatározták, hogy tiltakoznak a textiltröszt igazgatóinak azon határozata ellen, amellyel a nagyobb üzemekben dolgozó munkások fizetését 50 százalékkal lezállították. Oroszország belső gazdasági válságára egyébként is jellemző az, hogy a hivatalos kimutatás szerint a cservoneti és árfolyamvesztése miatt az élet mintegy száz szötven százalékkal drágult az utóbbi időben.

Megjelent a Romániai Faalmanach. A modern kereskedelem és termelés szakszerű ügyvitelében ma már nélkülözhetetlenek azok a statisztikus segédesszközök, amelyek az egyes termelő és kereskedő cégek szokványai és az ezekre vonatkozó rendeletek és törvények labirintusain pontos utmutatóul szolgálhatnak. Ebből a szempontból szinte felbecsülhetetlen az a házigyűjtő könyv, amely a napokban hagyta el a sajtót *Romániai Faalmanach* címen. A közel háromszázoldalas, diszes kiállítású könyv a termelés és értékesítés szempontjából igen fontos statisztikai adatokat tartalmaz ezenkívül a becslésmódot, az iparpártolási kedvezményeket, a váltótörvényt, az eladási szokványokat és még egész sereg nélkülözhetetlen utmutató adatot ölel fel. A faalmanachot az Erdélyrészi Fatsztviselők Egyesülete megbízásából dr. Ormos Ede szerkesztette a faipar számos reprezentansának közreműködésével.

Kereskedők figyelmébe!
Butorszövetek, szőnyegek, ágygarnitúrák, hencsertakarók, gyári árban
Back Bernátnál, Oradea-Mare
Piata Regina Maria 1. sz. szerezni:ők be.
Telefon 9-55

TÖZSDE

Április 9-én

A laj Zürichben 216 50, Párisban 12 10, Budapest —, Bécsben —

Kolozsvár. A piac ma szilárd volt, élénk kereslettel. Az árfolyamok a következők:

Bécs 34-00—34-50, Prága 7-20—7-25 Budapest 290—292, Páris 8-40—8-50, Zürich 47-10—47-75, Newyork 243-00—244-00, London 1184—1188, Milánó 9-75—9-85.

Zürich. Zárlat: Berlin 133 30, Amsterdam 207-85, Newyork 517 87, London 2518-50, Páris 1825-00, Milánó 208-50, Prága 1535-00, Budapest 72-50, Belgrád 912 50, Bukarest 216 50, Varsó 60-50, Bécs 73-15.

Bukarest. Davizák: Páris 8 52, Berlin 57-80, London 1185, Newyork 242-50, Milánó 9-82, Zürich 46-90, Bécs 34-35, Prága 7 20, Budapest —

Bukarest. Valuták: Napoleon 8-90, német márka 56-50, leva 1-60, török lira 125, font sterling 1170, francia frank 8 60, svájci frank 46-50, olasz lira 9 70, drachma 2 85, dinár 428, dollár 242 00, lengyel forint 30-00, osztrák schilling 34-00, magyar korona 34-00, cseh korona 7-18, belga frank —, holland forint —.

Utiköltsége megtérül az árdifferencián, ha **kárpitós anyag** szükségleteit **Back Bernát Oradea-M.** Piata Regina Maria 1 sz. atait szerzi be. **Telefon 9-55**

Mozgók műsora:

Április 10.

Select-mozgó

MESSALINA

Az olasz filmgyártás legnagyobb világprodukcója arról a nőről, aki királyoknak és a csöcseléknek szeretője volt. A vérengző és szerelmes Messalinát Rina de Lignoro grófnő, a Quo Vadis hősnője alakítja, de a felvételeknél részt vesz az egész olasz udvar a királyllyal és királynővel.

Világsiker! Mindkét részt egyszerre vetítjük. — Nagy zenekar.

Uranla-mozgó

★

A nagy ismeretlen nő.

A főszerepben **Ellen Richter.**

Csak nemrég tapsolt Kolozsvár annak a filmnek, amely Repülőgépen a föld körül 13 nap alatt repítette Ellen Richtert és vakmerő társait.

Apollo-mozgó

★

Brodway Bill

Amerikai dráma 5 felvonásban. — Főszerepben Harold Lockwood

KRIEGNER-féle

Reparator

köszvény, csusz, hűlés ellen. Minden gyógyszer-tárban kapható. Ár 60 lei.

APRÓHIRDETÉSEK

Egyszeri közlésnél egy szó 3 lej, vastagabb betűvel 6 lej. Legkisebb apróhirdetés 30 lej. Álláskeresőknek 30% kedvezmény. Apróhirdetések díja előre fizetendő

Kreditkontroll
Pénzvilág — Finanzwelt országos hitel tudósító és incassóiroda, Oradea-Mare, Str. Jókai 17. Telefon 9

Délnánti órákban tanítok háznál, romsz, 7-8 óráig. **משניות שולחן ערוך** perfect német nyelvre fordítva. Ajánlatokat kérek „Német” jelleg alatt a kiadóhivatalhoz 915

Intelligens, fiatal jó gazdasági állást keres. „Jobb házvezető” jellegére a kiadó továbbít. 910

Mindenféle fordítások angol, francia, német, román és magyar nyelven (levelek, kérvények, szépirodalmi, tudományos, közgazdasági cikkek, prospectusok stb.) irógéppel való másolások és sokszorosítások gyorsan, pontosan későnek. Félvétel Friedmann könyvkereskedésben, Fötér. 842

Kiadó Marosvásárhely legforgalmasabb helyén egy 40 év óta fennálló fényképezési műtérnek helyiségei. Értekezni a Sámuel malomtulajdonos, Tg.-Mures. 932

Vízimalom, 4 járatu, 18 hold erdővel, 2 hold szántófölddel, előnyös fizetési feltételekkel, olcsón eladó. Értekezni Bácsa, Tg.-Mures, Sándor János-utca 42. 932

Alkalmi vétel!

Smyrna - szőnyeg
6x5 m. teljesen új állapotban, gyönyörű mintával, igen olcsó áron eladó.

Perzsa - szőnyeg
8x2 teljesen új, 14.000 leiert kapható ROSENBERG J. szőnyeggyár társában, Cluj, Strada Memorandului 25.

Hölgyek figyelmébe!

Mindenemű modern hajmunkák, tambourir, kizárólag előrendű anyagok készítése, L'Oreal-Henné minden színben kapható. Megrendelést vállalkozunk eszközölők. Vágott hajat kicsinyben is nagyban veszek. — **Missa Gyula Cluj** Str. Memorandului 10

29 éves jó megjelenésű, iparvállalat vezetője és társa, elvannak fiatal, szép arculéányt megfélelő hölgyekkel. Hozzáértőzők levelét lehetőleg fényképpel „Neolog” jellegre a kiadóba kérem. 941

ארטה שזוואן pensio Szovatan, legkisebb igényeket kielégítő a dern leg szebb fenyes helyen, Fötéren, cursalonnal, Eö egyezni lehet Stark Festv. reknél, Szovátán. 907

Kiadó az Ausländer-féle üzlethelyiség, újonnan átalakítva, Piata Mihai (Itaszul (Széchenyi-tér) 39 Er tekezni háztulajdonosná. 917

Keresek

május elsőjére egy szoba konyhás lakást, előleg a Fötér közelében. „Május 1” jellegre a kiadóba kérem.

I. Müllner zongora, kitűnő állapotban, olcsó áron eladó. Klein, Ma'om-utca 7. emelet.

Társat keresek Nagyvárdon fizemben levő 300 százalékos jövedelmű gyárvalálathoz. Szükséges tőke 800.000 lei. Esetleg eladó, azonnal elfogalható 4 szobás lakással, kedvező fizetési feltételek. Felvilágosítással szolgálok: Blum, Oradea, Vámbház-u. 51. 944

חומש רש"י תנך
órákat adok. Cim: Arpad-ut 27. 942

אויך דיעועם יארד
ערעפענע אידע דען
15-טען ווי דאס

ארט' כשר גאסטרוני
אין באדע מושנאד

עוד גלאנץ
Ludoşul de Mures

Ezüstöt a legmagasabb napi áron vásárol a Tacâmul
ezüsttár és erőszeküzgyár, Cluj, Str. Jorga 11-a.

קאנקורד

דיא אלבא-יוליער (קארלסבורג) ארטה געמינדע זוכט אין בחור רש"י וועלכער פארוואנד אנהאנגער צו אונטערריכטען. געהאלט לויט פערציג-יארי רונג אונד וואנדערקאסט. דער פאסטען א זאמאריט צו בעועטצען. אפפערטע זינד צו ריכטען אין: **Moskovits Bernáth, Alba-Iulia.**

Férfi-szalmakalap tisztítás

juányosan és izlésesen **Fehér**
Cluj, Strada Memorandului (v. Unio-utca) 21

קהל עדת ארטהראקס מאראמאראשטינעס י"ו

N. 101/026 ב"ה

קאנקורד

בייא דער ארטה. ווישען קולטוסגעמי דע צו מאראמאראשטינעס געהאנגט דיא שמעללע איינעס דין ומורה. י"ו צו בעועטצען. געהאלט לויט פערציג-יארי רונג אונד וואנדערקאסט. דער פאסטען א זאמאריט צו בעועטצען. אפפערטע זינד צו ריכטען אין: **Moskovits Bernáth, Alba-Iulia.**

מאראמאראשטינעס אס 15-טען מארץ 1926
ליב יאמאווויטש
פראיעס
שלמה פראנקל
נאטאר

Μinden különös rábeszélőképeség nélkül

egynehány egyszeri ajánlóssóval a „**valódi Franck**” kávépótlékban igen szép forgalmat érhet el. És emellett vevőközönsége mindig elégedett lesz és máskor is Önnél fog vásárolni.

קאנקורד

דיא אויט' אור' געמינדע אין Turda זוכט פיר דיא ערסטע שויב-שמעללע איינען שריב מומחה וואו מרבים. דער גלייכצייטיג אויך אין ערסט קלאסטיגער בעית אונד בעיק זיין מוס' אויטער נאטוראל-אונטען הייזען בעליכטיגונג הא בע שויטה אונד זאמאריטעס געבענאיינקאממען ווירד ער אלס שריב זען צייטפערדאלטסיסטען ענטשפערעבענדען געהאלט ערהאלטען אונד אלס בעית סעפערטא האנארט ווערדען. בעוערבער אונטער 40 יאהר מאגען איהרע אפ פערטע זאממט קבלות קאפען. ענעווע אנאבע פאמיליענישטאנד אונד אלטער ביז מ'ו איר ל. יאהרעס אן געפערטיגטען פארשטאנד איינענדען. נור בערופענע ווערדען צור פראבע צוגעהאלטען אונד נור זאלכען דיא שפענען פערטיגטען. **Comunitatea izraelita ort. Turda.**

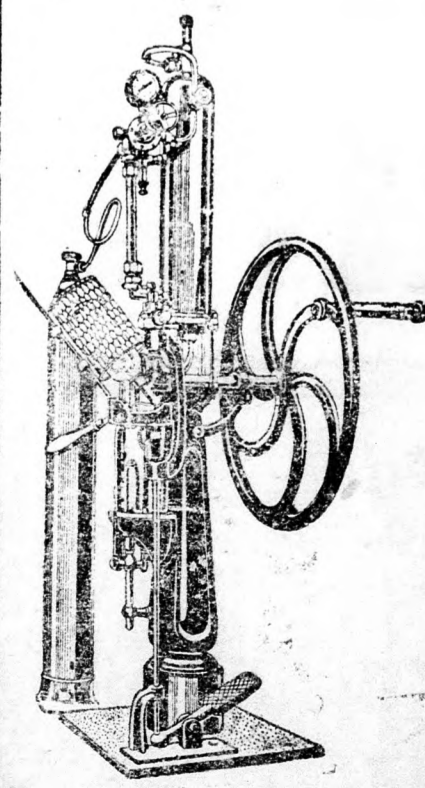
Használjunk kizárólag
PLANTOL
legjobb bővngyszer, mert ez tisztia, egészséges és kiadós!
Főtisztelendő Fuchs Benjámín nagyváradi főrabbi felügyelete alatt készült, szigoruan ortodox rituális előírás szerint.
Képviselet: HARTIG & HIENZ Cluj
Str. Iuliu Maniu 8, Telefon 1-18.

GROZIT
KAUCSUNASZFALT KOMPOZICIOVAL BEVONT SZAGTALAN
BÖRFEDÉLLEMEZ
ERŐS TARTÓS VIHARTÁLLÓ
„GROZIT” TIMISOARA
II. Strada Samuil Micu (Magyar-u.)

Grozit gyártmányok
Fedéllemezek külföldi filzlemezéből (nem cellulozekből). Aszfalt szigetelőlemez, aszfaltmastix, bitumen, cement, betörlack, carbolineu n, kőszénkátrány.
Vállal mindennemű szakmában vágó tetőfedési és aszfaltozási munkákat

MARTIN PAL Jun.
Cluj, Piata Mihail Viteazul 25.
כשר זעלכווארען פאבריק
ערציגט אללערלייא זעלכווארען
עסט-עסטעס ווערדען פראכטע פער נאכמאהע
עפעקטיווארט. פרייז-קאראנט אונד רכשר אויף צערהאלטען.

Batiz—dr. Jeszenszky
Cluj, Calea Victoriei No 99.
szikvizgép-, sifonfej- és fémárugyár.
Telefon Interurbán 8-62.
A közegészségügyi törvényeknek megfelelőleg gyárt: Sifonfejeket, szikvizgépeket bármily nagyságban, vízszűrő készülékeket, sörfejtöket, sörkimérő készülékeket, likörleparolókat, mindenféle a szikvizszakmához szükséges kellekeket és alkatrészeket. **Berendez:** Szikviz, kristályviz és likörgyárat, legkisebbtől a legnagyobb üzembírára. **Raktáron tart:** Eredeti csehslovákiai szikvizet, cracherlis és kristályvegeket. Összes gummi alkatrészeket, angolon csöveket. — Használt szikvizgépek szakszerű javítását vagy azok becserélését vállalja. **Szereplők** mindenkor **rendelkezésre.** Üveghomok névedzés, ni-kelezés és fémcsiszolás. A kisenevi kiállításon aranyéremmel kitüntetve.

Szerkesztő hivatal Cluj-Kolozs...
1926 április
A spa
A neme nyugtalanság rokkói...
A spa...
Madridi zott nyugta menetet, a pedéséből, cait s nyilt telen bünei csak első népnek a megmozdul...
Ez a ha meg a spa...
Ma még de valószin sága, smel igyekszik s amelyekkel már nem hanem a p mocszerét ez a szelids rokkói fron kalommal l dalfái hely is, amikor meg a fron majd a bek